ԻԱ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5646 ՕԳՈՍՏՈՍ 17/30 1904 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 17 ՃԷՄԱԶԻԷԼ ԱԽԸՐ 1322 ԻԱ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5646

درعلیه ده غلطه ده «آرهولك» غزته سی اداره خانه سنه

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Քամանճօ փողոց թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ: ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 ղր.
» » » »	վեցամսեայ	70 »
» » » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 Ֆր.
» » »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով:
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրութեան:

20 ՓԱՐԱ 20

ՌՈՏՈՍԹՈՅԻՆԵՐԸ

ԲԱՑ ՆԱՄԱԿ

Ա. ԷՖ. ԱԼՊՕՅԱՃԵԱՆԻ

Ձեզմէ աւելին որ եւ է մէկու թերթէն ներելի ըլլար մեր վրայ թիւր գաղափարներ եւ սխալ դատողութիւններ ընելու, բայց Ձեզի՝ բնա՛ւ։ Բնա՛ւ կ'ըսենք, որովհետեւ ձեր յաճախակի այցելութիւններով կը կարծէինք որ ըստ բաւականի անկողմնակալ եւ ճիշդ գաղափար կազմած էք մեր քաղքին վրայ։ Սակայն կը սխալինք եղե՛ր։ Կ'երեւի որ ձեր անճիշդ գրութիւններուն դէմ ո՛ եւ է հերքում չտեսնելէ քաջալերուած՝ սկսաք սանձարձակ գրել Ռոտոսթոյեցիներու մասին։ Չենք հասկնար թէ ի՛նչ շահ ունիք մեզ այսպէս վարկաբեկ ընելու մէջ. գոնէ իրաւացի ըլլային ձեր դիտողութիւնները, այնչափ ցաւ չպիտի պատճառէին։

Կ'երեւի որ «Բիւզանդիոն»ի մէջ ձեզի տրուած անկաշկանդ ազատութենէն օգտուելով կ'ուզէք ամէն ինչ գիտցողի հովեր առնել, ամէն բան ծաղրել, մարդու չհաւնիլ, վճիռներ ու պատգամներ արձակել այն տեսակ խնդրոց մասին, որոնց տակէն շատ անգամ վարչական ժողովները շուարած կը մնան։

«Բիւզանդիոն»ի 2403 թիւին մէջ կ'ըսէք. «Շնորհալի Ռոտոսթօն տարօրինակ տեղ մըն է եւ անոր համար յարմար առաջնորդ մը գտնելը պարզապէս երկինքէն մանանայ խնդրելու կը նմանի։ Ամէն տեսակ մարդ փորձուեցաւ, բայց եւ ոչ մէկէն գոհ մնացած են»։

Բայց չսխալինք, թերեւս. կարգով, մի առ մի քննենք ձեր գրիչէն ելածը. թէեւ դուք բնաւ կշռած ըլլալ չէք երեւիր այն յաւէլ հետեւութիւնները՝ զորս յառաջ կը բերեն ձեր ձրի զրպարտութիւնները։

Չէինք կարծեր որ այդչափ յարափոփոխ գաղափարներու տէր ըլլայիք. ինչո՞ւ կ'այրէք ինչ որ կը պաշտէիք եւ vice versa. արդեօք կը մոռնա՞ք Աճճեցող Դեմքեր վերնագրին ներքեւ գրածներնիդ. այնչա՛փ ալ հակասութիւն։

Անշուշտ այս անսովոր մը տարիներու շրջանին մէջ իրարու յաջորդող Տեղապահներուն կամ Առաջնորդներուն համար է ձեր վերագրեալ դիտողութիւնը, բայց եթէ լաւ տեղեակ ըլլայիք անոնց կազմած hierarchieին, այն ատեն չէինք յուսար որ համարձակէիք մեր երեսին նետել այդ տեսակ դատակնիք մը։

Մենք՝ Ռոտոսթոյեցիքս՝ տեսանք Տ. Հմայեակ Սրբազանը, որուն ձեռներէցութիւնը եւ ժողովրդականութիւնը վեր էին ամէն դիտողութենէ, մանաւանդ իր կրթական առօրինութիւնները՝ որոնցմէ բոլորովին զուրկ էին իր յաջորդները։ Իր անխոնջ աշխատութեան կը պարտինք մեր ծաղկեցեալ օգուտը առաջնորդարանը, մեր գերեզմաննոցին արմատափոխումը, Ս. Թադ. եկեղեցիի անկիւններուն եւ ներկերու նորոգութիւնը, Ազգատախնամի կազմութիւնը եւ իր անմիջական հաստատութիւնը՝ աղքատանոցը։ Իր օրով բարձրացաւ մեր վարժարաններուն ուսումնական եւ բարոյական մակարդակը. մինչեւ 45 օսմ. ոսկիի պիւտճէ մը ունեցաւ, մինչ իր յաջորդները 20-30ի իջեցուցին եւ այդ իսկ չկրցան շարունակելի ընել։ Իր շնորհիւ է որ քաղաքիս Ս. Խաչ Թաղը օժտուեցաւ գեղեցկաշէն վարժարանով մը, որուն անունը անգամ չէր գիտեր մեր վերջին Առաջնորդը։ Այսչափ բարիքներուն եւ գործունեայ հովիւ մը յաջորդը եղաւ նոյն ինքն այն՝ որուն համար քանի մը օր առաջ կ'ըսէ՛ք «Բիւզանդիոն»ի մէջ. «Աւելի օգտակար պիտի ըլլար իբր վարժապետ մնար, զի զուրկ էր կարգէ.» Խօսքերնիս Պողճեան հայր սուրբին համար է, եւ դուք մեզմէ աղէկ գիտէք այն անհուն տարբերութիւնը՝ որ կայ երկուքին միջեւ։

Հապա յաջորդը՝ Արծաթեանէն Այվազեան՝ որ ըստ Հերոյի՝ շապիկ փոխելու պէս դաւանութիւն կը փոխէր։ Եւ ըստ ձեզ, տեղւոյս առաջնորդութիւնը ընդունեց՝ միմիայն եպիսկոպոսանալու համար, եւ անգամ մը որ յաջողեցաւ հասնիլ իր նպատակին, ըստ իր վաղեմի բարի սովորութեան՝ աւելի խոշոր պատառներու աչք տնկեց, բայց չկրցաւ մարսել. մեղք...։

Գալով մեր վերջին Առաջնորդին՝ Ասլանեան Սրբազանին, որուն ամենափոքր քմահաճոյքներն իսկ գոհացուցինք, չէինք կարծեր որ իր մեկնումէն յետոյ, այնչափ ծաղր ու ծանակ պիտի ըլլանք, քանի որ ոչ մէկ նշանակելի գործ չըրաւ հոս, վնասակար ալ եղաւ մեզի։ Բայց մենք քաղաքավարութեան սահմանները չանցնելու համար, իր պաշտօնավարութեան հաշուեկշիռը չհրապարակեցինք, որով ճշմարտութիւնը մնաց ծածուկ։

Բնաւ չյաջողեցաւ յարաբերական գործերու մէջ, զի չէր գիտեր սիրաշահիլ. չափազանց բարկացոտ էր եւ ինքնահաւան, ինչ որ ներելի չէ առաջնորդող եւ անօրինող գլխու մը։ Խիստ թոյլ էր իր առաջադաս հոգեւոր պաշտօնեաներուն նկատմամբ, այնպէս որ քիչ ժամանակուան մէջ սկսան ա՛լ ոչինչ համարել իր հոգեւոր իշխանութիւնը եւ ընտանեկան խնդրոյ մը կարգադրութեան միջոցին ձեռնհասութեան վրան, աղաղակելու պէս ապօրինի եւ անգործադրելի վճիռներ արձակել տուին, որոնք մինչեւ ցարդ առկախ կը մնան։

Սիրելի Ալպօյաճեան էֆ., իր պատճառով է որ մեզ կ'անուանէք ժլատ. «որովհետեւ մենք մեր եկեղեցիին համար սակ չենք տար եղեր, եւ կը պահանջենք որ Առաջնորդ մը ոսկի վերարկու եւ ի հարկին նոյն իսկ անօթի մնալով աշխատի մեզ համար»։ Ինչպէ՞ս ալ գրիչդ առաջ կ'երթայ՝ ասանկ անտեղի զրպարտութիւն մեր վրայ նետելու։ Ո՞վ ձեզի հաւատացուցեր է, ուսկի՞ց իմացեր էք. արդեօք ձեր այնչափ յաճախակի այցելութիւններուն ատեն չհաճեցի՞ք քիչ մը աչքէ անցնել Տեսչական Խորհուրդի տումարները. գոնէ լսած ըլլայիք մէկէն իմանայիք։ Կը մոռնաք թէ նոյն իսկ այդ կալուածներէն արտ մը ծախեցինք, հայր սուրբ մը Սրբազան շինելու, Ասլանեան Սրբազանին մեկնումէն մինչեւ հինգ-վեց ամիս շարունակաբար գոյացած առաջնորդական հասոյթները իր հրամանով տուինք փոխանորդին, գիտնալով հանդերձ որ այլեւս չպիտի վերադառնար։ Մինչեւ այսօր իր քոյրն ու եղբայրը կը պատսպարենք այն տեսակ տեղ մը՝ որուն իբր կալուած երեք տարուան համար 65-70 օսմ. ոսկի կանխիկ տուող կայ։ Արդ՝ այս ամէն զոհողութիւնները ընելէ յետոյ, մարդ ի՛նչ խիղճ ունենալու է որ ելլէ հրապարակաւ զրպարտէ մեզ թէ անօթի կը պահենք մեր Առաջնորդները։

Ուրկէ՞ց գուշակեցիք թէ մենք եկեղեցիի համար մեր սակը կը խնայենք, ո՛չ բարեկամս. ընդհակառակը լիառատ կուտանք, միայն ուզելու ձեւը գիտնալու է եւ առնելէն յետոյ արդիւնք տալու է. ինչ որ փորձով հաստատուած է Հմայեակ Սրբազանին պաշտօնավարութեան միջոցին։ Միանգամ ընդ միշտ գիտցէք թէ մենք, Ռոտոսթոյեցիքս, պարապ տեղը մարդու սակ չենք տար եւ ըստ առածին, «Քառասուն ընկոյզ չտեսած մեր չօմախը չենք նետեր»։

Ամենուն ալ ծանօթ է թէ Ասլանեան Սրբազան իր նախորդներուն պէս ամառուան Առաջնորդ չէր մեզի, այլ պիտի գոհանար առաջնորդական հասոյթներով միայն։ Հետեւաբար բնաւ պէտք չունէր երթալ Պատրիարքարան գանգատելու. թո՛ղ իր ճարպիկութեամբ եւ հեղինակաւորութեամբ գիտնար վարչական ժողովներէն հաստատել տուած կանոնները գործադրելու, փոխանակ ոտնակոխ ընելու զայն։ Բացատրենք։ Ամէն անհատ ամուսնանալու, նշանուելու եւ այլ պարագաներու մէջ պէտք կ'ունենայ Առաջնորդին հրամանը առնել եւ փոխարէն տալ իր պատկանած դասակարգին որոշեալ տուրքը, ինչ որ կը կոչուի առաջնորդական իրաւունք. բայց ինչպէս ամէն տեղ, հոս ալ գտնուեցան անհատներ, որոնք դժկամակեցան վճարել օրինական տուրքը, այլ ըրին այլայլ առարկութիւններ ընելով. այն ատեն ինք կը համակերպէր ընդունելով ինչ որ կուտային։

Թող չխօսիմ ամուսնութիւնները, իր եւ եկեղեցիի անուան համար արգիլեալ ըլլար։ Թո՛ղ գիտնար չափ դնել իր փոխանորդներուն յանդգնութեան։ Թեմական այցելութենէն վերադարձին տեսաւ որ չէր ուզեր իր անուամբ գոյացած հասոյթները վերադարձնել՝ առարկելով թէ հինէն առնելիք ունի։ Ո՞ր մէկը թուեմ։

Արդ, մենք զմեզ պաշտպանել ուզած ատեն, անդրադարձաբար հաստատեցինք որ գանգատիլը եւ դժգոհիլը մեզի համար սովորական է, ինչպէս կ'ըսէք դուք, բայց ճշմարտութիւնը ըսելը գանգատիլ չէ՝ կարծեմ։

Իբրեւ թէ մենք Աստուծմէ Աստուծմէն կը փնտռենք եղեր Առաջնորդը։ Ո՜րչա՛փ անիմաստ եւ անտեղի խօսք. գոնէ ձեր մօտ գտնուող Պատրիարքարանը երթայիք, եւ հարցնէիք թէ երբե՞ն ի վեր մենք՝ փոխանորդ մը կ'ուզենք։ Ճիշդ ինը ամիս է։ Ասոր պատճառն ալ ուրիշ բան չէ, եթէ ոչ ձեզի պէս իրազեկ կարծուած անձանց ձրի ենթադրութիւնները։

Ձեզ յատկանշող աւելի ճշմարիտ խօսք մը չկայ, երբ կ'ըսէք. «Քննադատելու միտումը իմաստակութեան սահմաններէն ալ ելած, չեն գիտեր ինչ հովեր առած է։»

Վերջացնելէ առաջ, ըսենք թէ մենք տի չենք գործածեր, այլ պեսը. ասիկա գիտնալու համար մարդ մէկ անգամ եւ միայն մէկ Թեքիրտաղցիի հետ տեսնուելով կը սորվի. մինչ որ դո՛ւք նոյն իսկ կեդրոնը գտնուեցաք դեռ ասկէ քանի մը օր առաջ. ասի ո՛չ հնագէտի եւ ոչ ալ հնասէրի ձեր համբաւին կը վայլէ։

Խօսք մըն ալ, եւ ասով կը վերջացնեմ. մենք ո՛չ մէկ ատեն մեր Առաջնորդը հրաժարեցուցած ենք, քանի որ իր հաստատուիլն ու ժամանումը 50-60 օսմ. ոսկիի անտեղի ծախք մը կ'ըլլայ, թո՛ղ մնացեալը։

Իսկ թէ ինչո՞ւ իրենք կը հրաժարին. արդէն ըսինք, մեծ մասամբ աւելի բարձր պաշտօններու ետեւէ կը հետամտին, որով տունին պուլկուրը կը կորսնցնեն։

Ռոտոսթօ ՅՈՎՀ. ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ

ՍԱՆԱՍԱՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Կարնոյ Սանասարեան վարժարանի քսանամեայ տեղեկագրէն, զոր հրատարակած է Կ. Պոլսոյ Խնամակալութիւնը, կը քաղենք քանի մը շահեկան ծանօթութիւններ.—

1883էն Ուսումնական բաժնի հետեւող աշակերտներէն ոմանք սկսած են սորվիլ կազմարարութիւն եւ ատաղձագործական վարժութիւններ կատարել, որք տեւած են մինչեւ 1886։ Այդ թուականէն ետքն է որ Արհեստանոցը ստացած է յատուկ կազմակերպութիւն մը, նախ կազմարարութեան եւ 1887էն ատաղձագործութեան դասերու մասնագէտ ուսուցիչներով։ Արհեստանոցին ընթացքը չորս տարի որոշուած էր, եւ արհեստի հետեւող աշակերտները երկու տեսակ էին, այսինքն անոնք որ Ուսումնական բաժնին կը հետեւէին եւ օրական մէկ երկու ժամ կը յատկացնէին արհեստ սորվելու, եւ անոնք որ միայն արհեստ կը սորվէին՝ այս վերջինները գրեթէ ամէնքն ալ ցերեկեայ Կարնեցիներ։ 1895էն ետքը նոր ծրագիր պատրաստուեցաւ Արհեստանոցին համար, եւ նկատելով որ օրական մէկ երկու ժամ բաւական չէ արհեստ սորվելու, որոշուեցաւ որ արհեստի յարմարութիւն ունեցող աշակերտները Ուսումնական բաժնին կարգ մը առարկաներուն միայն հետեւին եւ իրենց ժամանակին մեծ մասը յատկացնեն արհեստի։ 1900 Յուլիսին, Արհեստանոցին ծրագիրը բարեփոխուեցաւ, որուն համեմատ Ուսումնական բաժնի աշակերտներուն օրական մէկ ժամ իբրեւ կամաւոր առարկայ արհեստ սորվելու դրութիւնը բոլորովին ջնջուեցաւ, որովհետեւ օգտակար արդիւնք չէր ունեցած, եւ Արհեստանոցին մէջ աշխատողներ միայն արհեստի հետեւող աշակերտները, ինչպէս նաեւ անոնք որ իրենց ժամանակին մեծ մասը արհեստի յատկացուցած էին։

1886էն 1901 Արհեստանոցը ունեցաւ 16 շրջանաւարտներ, որոնցմէ 7ը կազմարար եւ 9ը կահագործ եւ արտադրեց զանազան կահեր եւ երկաթեայ զանազան տեսակ առարկաներ։ Գալով կազմարարութեան, վարժարանին աշակերտներէն ոմանք հետեւեցան այդ ճիւղին եւ զբաղեցան վարժարանին վերաբերեալ գրքեր կազմելով։

Ընդհանուր աշակերտներու առողջական վիճակը շատ գոհացուցիչ եղած է այս քսանամեայ տարեշրջանին մէջ. հակառակ վարժարանական շէնքին անյարմարութեանց, համեմատաբար քիչ հիւանդութիւններ պատահած են, շնորհիւ Կարնոյ մաքուր օդին ու ջուրին, ինչպէս նաեւ ի գործ դրուած առողջապահիկ կարգադրութեանց։ Նոյնպէս գոհացուցիչ եղած է աշակերտներուն վարքն ու բարքը։

1881էն 1901 քսանամեայ շրջանին մէջ վարժարանին ընդհանուր ծախքը եղած է 7,131,701 ղրուշ, օսմ. ոսկին 103 ղրուշի հաշուով. այս ծախքին կէսէն քիչ մը աւելին, այսինքն 3,733,537 ղրուշը, հոգացուած է Հիմնադրին կողմէ իր կենդանութեան, եւ իր մահէն ետքն ալ իր կտակած դրամագլխին հասոյթով. մնացեալ գումարը (3,398,163 ղրուշ) հոգացուած է աշակերտներուն վճարած թոշակներով, Արհեստանոցի արդիւնքներով եւ ուրիշ զանազան հասոյթներով։

Պէտք է դիտել թէ ծախքերուն զգալի մէկ մասը յատկացուած է առաջին հաստատութեան պէտքերուն, այսինքն շէնքի նորոգութեան, նոր շէնքերու կառուցման, կահաւորման, թանգարանի, մատենադարանի, եւայլն։ Ասկէ զատ ուսուցչական մարմնոյն համար մասնաւոր կարեւոր տարբեր ունենալու պէտքը պիւտճէն ծանրաբեռնած է, որով քսան տարուան մէջ երկու միլիոն ղրուշի մօտ գումար մը վճարուած է ուսուցիչներու, ինչ որ հետեւանքն է, ինչպէս վերը բացատրուեցաւ, Սանասարեան վարժարանին Կարնոյ պէս գաւառական քաղքի մը մէջ հաստատուած ըլլալուն։ Ըսինք նաեւ թէ վարիչ մարմինները ջանացած են որ Սանասարեան սաներուն ուսմունք եւ հոգւոյն հարկ եղած խնամքը տրուի, եւ իւրաքանչիւր աշակերտի յատկացուած տարեկան ծախքի գումարը, կարելի եղածին չափ խնայողական ըլլալով հանդերձ, զանոնք չզրկէ կարեւորէն։

Ինչ եղած է այդ ծախքին փոխարէն ձեռք բերուած արդիւնքը։ Այն քսանամեայ շրջանին մէջ վարժարան ընդունուած են ընդ ամէնը 544 հոգի (308 թոշակաւոր գիշերօթիկ կամ ցերեկեայ եւ 336 ձրիավարժ գիշերօթիկ կամ ցերեկեայ) որոնցմէ 414ը Ուսումնական բաժնի հետեւող, 88ը Ուսումնական բաժնի ինչ ինչ առարկաներուն եւ արհեստի հետեւող, իսկ 42ը միայն արհեստի հետեւող։

Մինչեւ 1900—1901 վարժարանական տարւոյ վերջը իբրեւ կիսաւարտ կամ թերաւարտ վարժարանէն ելած են 259 հոգի, որոնցմէ ոմանք կը հետեւին հիմա բարձրագոյն վարժարաններու եւ համալսարաններու այս կամ այն ճիւղի ընթացքին, ոմանք ուսուցչութեամբ կը զբաղին քաղաքներու եւ գիւղերու մէջ, ուրիշներ արհեստով կամ առեւտուրով, մէկ քանին զանազան պաշտօններ կը վարեն եւ առհասարակ իրենց գործունէութեամբ եւ կազմած դիրքով պատիւ կը բերեն Սանասարեան վարժարանին։ Թերաւարտներէն ոմանք ալ, հազիւ գործի սկսած, կնքած են իրենց մահկանացուն։

Վարժարանը մինչեւ նոյն 1900—1901 տարեշրջանին վերջը ընծայած է նաեւ 110 ընթացաւարտ, որոնցմէ 94ը Ուսումնական բաժնէն, 16ը Արհեստականէն։

Վարժարանին ընթացաւարտներուն արդի վիճակը կարելի է դասաւորել հետեւեալ կերպով.

Ուսուցիչ Սանասարեան եւ այլ վարժարաններու մէջ	22
Համալսարանի կամ բարձրագոյն վարժարանի ուսանող	12
Առեւտուրով զբաղող, վաճառական, սեղանաւոր, յանձնակատար, եւլն.	26
Պաշտօնեայ (Կառավարական, Երկաթուղւոյ, Ռէժիի, եւլն.)	11
Արհեստաւոր, երկրագործ	19
Փաստաբան, գծագրիչ, եւլն.	12
Եկեղեցական	1
Մեռած	7
	110

ԲԵՐԱ ՈՒ ՎՈՍՓՈՐ

«ԼՕՆ-ԹԷՆԻՍ»Ը

Վսեմ. Զարեհ էֆ. Տիլպէր, որ իր օրէնսդրական եւ վարչական անհերքելի կարողութեան կը միացնէ նաեւ գրագիտական ու բանաստեղծական փայլուն տաղանդ մը, չորրորդ օրուան Սթամպուլի մէջ, սիրուն Ֆանթէզի մը գրած է, որուն թարգմանութիւնը կը դնենք ստորեւ, գրական հաճոյք մը պատճառելու համար մեր ընթերցողներուն։ Վսեմ. Տիլպէր էֆ., Նէմօ ծածկանունով, արդէն իսկ անուն մը շինած է գրական հրապարակին վրայ, իր գողտրիկ եւ սրամիտ ոտանաւորներով, ֆրանսերէն լեզուով գրուած, որոնցմէ մէկ քանին հայերէնի ալ թարգմանուեցան։ Իր արձակը ոչ նուազ հաճոյքով կը կարդացուի որքան ոտանաւորները։

* *

Թէրապիա, 27 օգոստոս 1904

Դէշ չըլլար, եթէ քիչ մըն ալ այս նիւթին վրայ խօսինք։ Այդ սփօրը, մեծ ընդունելութիւն գտած Բերայի մէջ՝ ձմռան եղանակին, վերին Վոսփորի հայ-լայֆ դասակարգին սիրական հաճոյքը կը կազմէ հիմա։ Բոլոր դեսպանատուններուն, պարտէզներուն, օթէլներուն մէջ լօն-թէնիս կը խաղան, եւ Մօտայի ու Իզմիրի տուալեթները խօսեցնել կուտան իրենց վրայ։ Առաւօտէն մինչեւ իրիկուն, Թէրապիայի մելքեմը, Վոսփորի բոլոր արձագանգներուն կը փոխանցէ սա վանկերը խօսքերը. game outside, well played, deuce set, եւն. եւն. Վա՛յ ձեզի, եթէ երբեք փորձուիք ուրիշ լեզուի մը թարգմանել այդ խօսքերը։ Լաւ կրթուած մէկը չպիտի համարուիք, եւ անտեղեակ սփօրի դասակարգութեան ամենատարրական գիտելիքներուն, ինչ որ անհրաժեշտ է որոշ դասակարգի մը պատկանող այրերուն եւ կիներուն։

Երէկ չէ առջի օր, Թէրապիայի մէկ պարտէզին մէջ, հաճելիօրէն նստած մեր ամէնէն գեղանի աշխարհիկ կիներէն մէկուն քով, ներկայ գտնուեցայ matchի մը, որ տեղի կ'ունենար այս կողմի ամենէն զօրաւոր ախոյեաններուն միջեւ։ Բոլորովին անգիտակ այդ քաղցր սփօրին մէջ գործածուած բացատրութեանց, եւ մօտս գտնուող համակրելի դրացուհիիս հետ խօսակցելու միտք դիտումով, սա հարցումը ուղղեցի երկչոտութեամբ.

— Օրիորդ, ախոյեաններէն մէկը տասնըհինգ, իսկ միւսը երեսուն շահած չէ՞։

— Ո՛չ պարոն, մէկը fifteen, իսկ միւսը thirty, պատասխանեց օրիորդը, արհամարհոտ կերպարանքով մը վերէն վար չափչփելով զիս։

— Այո, ներողութիւն, օրիորդ, all right պատասխանեցի շփոթմամբ։

— Game ! գոչեց անոնցմէ դատաւորը սահմռկեցուցիչ ձայնով, իբր բարձրաստանէն, նոյնքան վայելչալի որքան հռոմէական ամբոխի մը ծափահարութեանց մէջէն. Խանդավառ արձագանգը կրկնեց իր կարգին. Well played, game !

Այդ վայրկեանէն սկսեալ, դրացուհիս, որ — խօսքը մէջերնիս — հարազատ Ֆրանսացի մըն է, չհաճեցաւ այլ եւս խօսիլ ինծի հետ։ Արժանի էի այդ բանին։ Ինչո՞ւ համար ժպիրհութիւնն ունեցած էի Ֆրանսերէն խօսելու լօն-թէնիսի շրջափակի մը մէջ։

Ու out, net, fault, shot, in ball, love աղաղակները կը շարունակէին հրամայել արձագանգն ու ներկաները։ Ընդհանուր, այս խառն ու ընտրեալ բազմութիւնը, գլխաւորաբար բաղկացած Գերմաններէ, Ֆրանսացիներէ, Յոյներէ եւ Հայերէ, ամէնքն ալ Բերացի, որոնց մէջ հազիւ քանի մը Անգլիացիներ կը նշմարուէին, սա աղաղակներով ցրուեցաւ. good bye, I shall see you, to-morrow։ Ու սիրալի մելքեմը կը կրկնէր Վոսփորի կապոյտ ալիքներուն. Englisch for ever։

* *

Սակայն չեմ կրնար որոշում տալ բաժնուելու Թէրապիայի սա գմայլելի անկիւնէն, ուր մարդ Սկովտիոյ մէկ գեղատեսիլ վայրը փոխադրուած ըլլալու պատրանքը կ'ունենայ, առանց հաշուի առնելու մեր աշխարհիկ աղուոր կիները, որոնք լօն-թէնիսի յատուկ իրենց սպասքին մէջ կը ձեւացնեն ամենէն յանկուցիչ ծաղկեփոյթը զոր կարենայ մարդ երեւակայել երբեք։ Ամէնքն ալ հոն էին։

Վայելչագեղ ու այնքան սիրուն Օր. Է. Ս. ամէնուն նայուածքները իր վրայ կը հրաւիրէր։ Երկու պաշտելի քոյրեր, Օր.ք Ա. եւ Մ. Մ., ա՛յնքան սիրուն որքան սրամիտ, Տիկին Ա. Ն., միշտ իր հոյակապ գեղեցկութեամբ օժտուած, կապոյտ զգեստով։ Դարձեալ երկու քոյրեր, Օր.ք Ժ. եւ Ռ., վարդ մը եւ յասմիկ մը։ Հեզ ու համեստ Օր. Հ. Զ., դեռ նոր դարձած Եւրոպայէն, մրցավայրը չէ եղած առանձին։ Աւա՛ղ, ինչո՞ւ համար պարտէզին մէջ չերեւիր այն՝ որուն համար բանաստեղծ մը ունենալ պէտք կ'ըսէր թէ աստուածները անգամ պիտի ուզէին երկրի վրայ բնակիլ։ Թարմ ու գեղեցիկ է Օր. Ե. Բ., — որուն ռաքեթը յաղթանակէն չէ հանդիպած ցարդ։ Ներկայ կիներուն մէջ Տիկին Բա. գեղեցկութեան ճշմարիտ դշխոյ մըն է։

Պիտի ուզէի ամէնքն ալ յիշատակել հոս, բայց ատենը սուղ է։ Յառաջիկայ նամակով մը կը խոստանամ այդ մասին գրել։ Վերը, երկինքին մէջ, լուսինը կ'արձակէ իր առաջին շողերը։ Բոլորտիքս կը դառնամ, բոյրերով, լուսինով ու ցօղով թաթաւուն։ Վասն ճշգրտութեան

Թարգմ. Զ. Ն. ՆԷՄՕ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (24)

ԲԻԷՐ ՄԱԷԼ

ՆՕՏԱՐԻՆ ԴՂԵԱԿԸ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԽՈՒՍԱՓՈՂ ՍԷՐԸ

Դ.

ԱՄՈՒՍՆԱԿԱՆ ՊԱՅՄԱՆԱԳՐԻՆ ՆԱԽԸՆԹԱՑ ՕՐԸ

Ու Իվօն դէպ ի դուռ ուղղուեցաւ, առանց նայուածք մը իսկ շնորհելու այն մարդուն, որ իր հոգին քօղամերկ ըրած էր անոր լրբութեամբ ու անամօթութեամբ։

Բայց Պրիւլէ կատաղութեան գագաթնակէտը հասած էր։

Բոլոր տենչանքներն ու մոլուցքները կը մարտնչէին արեանը։ Շղթայազերծ գազանի մը կը նմանէր։ Մանկամարդ աղջկան առջեւ վազեց ու ճամբան գոցելով, անոր ու դրան միջեւ կեցաւ։

— Ա՛հ. կը կարծէ՞ք թէ պիտի ձգեմ որ այդպէս մեկնիք հոսկէ, մանչեց նօտարը, ինքզինքէն դուրս ելած, երբ տեսաւ Իվօնի յախուռն դուրս ելլելը։ Այնպէս կ'երեւակայէք թէ ինքզինքս պարտաւոր պիտի յայտարարեմ՝ ձեր ընդդիմութեան հանդէպ։ Անուանարկ դեր մը կը վերագրէք ինծի, այդ կէտին մէջ նետելով զիս։ Շա՛տ լաւ։ Կ'ընդունիմ այդ դերը, եւ անոր ամբողջ արհաւիրքը պիտի զգացնեմ ձեզի։ Դուք այդպէս ուզեցիք. յանցանքը ձերը պիտի ըլլայ, եթէ երբեք տիրանամ ձեզի, բռնադատումի միակ միջոցներով։

Պրիւլէ կը խնդար աղեղ ծիծաղով մը, որ մանկամարդ աղջկան արիւնը սառեցուց երակներուն մէջ։ Հիմա վերահասու կ'ըլլար այն անխնայելի թակարդին զոր լարած էր, առանձին հրէշին մօտ եւ անոր ճանկերուն մէջ ինկնալով։

— Ինչ մտադիր էք ընել, հարցուց Իվօն հեգնական ժպիտով մը։ Ձեր հազիւն մէկ նոր ազնուութիւնը պիտի՞ պարզէք։

Իվօն այնպիսի ինքնավստահութիւն մը ցոյց կուտար որ սովորական չէր իրեն համար։ Այդ մարդուն անարգ բիրտ եղած էր զինքը համոզելու թէ անցի կար վախնալու անկէ, քանի որ կարող էր ամէն բան ընելու։ Մինչեւ այն ատեն ճանչցած քաղցրախօս եւ կեղծաւոր խաբեբան չէր ալ եւս, այլ կիրքերէ վարուած անբան մը, ամէն տեսակ բնական փորձեր ընելու կարող։ Եւ որովհետեւ Նօտարը շատ զայրացած էր, չկրցաւ նոյն իսկ այն զգուշաւոր դիրքը պահել, ուրկէ չպիտի ելլէր ամէնէն բուռն մարդն անգամ, կնոջ մը հանդէպ գտնուած միջոցին։

— Օրիորդ Իվօն տը Քէրհուարն, քանի մը ամիս առաջ, խոստացաք իմ կինս ըլլալ, ըսաւ Նօտարը, այս անգամ կշռելով իր բառերը, երբ նշանած ընդունեցիք զիս, նոյն իսկ թոյլատրեցիք որ ամենուն իմացնեմ մեր մօտալուտ ամուսնութիւնը։ Այդպէս ընելով վրաս խնդալ կ'ուզէի՞ք։ Սակայն կը սխալիք, որովհետեւ նշանածի եւ ապագայ ամուսնի այդ տիտղոսը ձեր նկատմամբ իրաւունքներ կուտայ ինծի, որոնցմէ հրաժարելու մտադիր չեմ բնաւ։ Նախ թոյլ տուէք ձեզի յիշեցնելու թէ հոս գլուխ գլխի կը գտնուինք ինծի հետ, ժամէ մը ի վեր, եւ տարիքս կը բաւէ ձեր պատիւը վտանգելու։ Ամէն անոնք որ տեսան ձեր հոս մտնելը առանց բռնադատումի, երբ վկայ պիտի հաստատեն թէ ձեր ազատ կամքով հոս եկած էք։ Այն օգնական գրագիրը որ դուռը բացաւ ձեզի, շատ կը սիրէ բամբասանքը. միայն անոր չարախօսութիւնները բաւ պիտի ըլլան։

— Ինչ ըսել կ'ուզէք, հարցուց Իվօն, որ զգալապէս կը սարսռէր, այդ ստորնութիւններուն պատճառած արհաւիրքով լեցուած։

— Սա ըսել կ'ուզեմ թէ չարիքին կէսը գործուած է, եւ թէ, հիմակուընէ սկսեալ, հանրային ձայնը կը հրաւիրէ ձեզ համակերպիլ, ինծի հետ ամուսնանալու դատապարտելով։

Իվօն զգաց թէ իր բովանդակ էութիւնը կ'ընդվզէր այդ զազրելի ծուղակին դէմ։ Նորէն գլուխը վեր բռնեց խրոխտագին, եւ երկրորդ քայլ մը առաւ դէպ ի դուռը, ըսելով.

— Աւելի գձուձ էք եղեր քան որչափ չէինք երեւակայել մարդ։ Ո՛չ թէ իմ այլ ձեր վրայ կ'իյնայ այդ մեքենայութեանց բովանդակ ամօթը։

— Ինչ փոյթ, քանի որ նպատակիս կը հասնիմ։ Իմ տրամադրութեանս տակ կը գտնուիք եւ ինծի կը վերաբերիք ալ եւս։

— Ո՛չ տակաւին, գոչեց Իվօն գոռ ձայնով մը։

Ու այս անգամ կտրուկ կերպով ազատուելու որոշումը, ու առանց անհանգստանալու Նօտարին աչքերուն մէջ շողացող ագահ ցանկութենէն, հրամայական շեշտով մը ըսաւ.

— Օ՛հ, ճամբայ տուէք ինծի, պարոն Պրիւլէ, եթէ չէք ուզեր որ թքնեմ երեսնիդ։ Թող տուէք որ այս նկուղէն դուրս ելլեմ։

Անհուն վայրկեան մը եղաւ առիկա, վարանումի վայրկեան մը, ուր ամէն մը մոլեգնութիւնը կ'այրէր ուղեղը, մինչ Իվօն իր թշնամիին բիբերուն մէջ կը տեսնէր յարձակումին նախընթաց եղող ցանկութեան մը փայլերը։

Բայց չվախցաւ Իվօն։ Քաջութիւնը վերստացած էր։ Տեսաւ որ գրասեղանին մէկ եզերքին վրայ կը փայլէր պողպատէ շեղբը մետաղեան դանակի մը զոր կը գործածէր թուղթ կտրելու համար։ Մտածման չափ արագ, Իվօն խոյացաւ եւ յափշտակեց զայն։ Զէնքը, իր նուրբ ու ջղուտ ձեռքին մէջ բռնած, վայրագ նայուածք մը ձգեց նօտարին վրայ։

(Շարունակելի)

ԳԻՒՂԻ ԿԵԱՆՔԷՆ

Իրիկուն է, արեւը տակաւ կ'անհետանայ վերջալոյսի իր հազանգ ճառագայթներովը վարդերանգուած։ Եկեղեցիին զանգակին զիլ Թիք-Թաքը, որ ագռաւներու «կաւ կաւ լի կաւ»ներուն նման չինականին համար ժամացոյցի մը դերը կը խաղայ իր մէջ, իր սարէ սար արձագանգուածովը հողի կարծրութիւններու մէջ սպառող գեղջուկին ականջին ալ հասած է, վերջակէտելով անոր գործունէութիւնը։ Հաղնեաւ երկարող ստուերներուն հետ, որոնք վերահաս գիշերը կը ստանան, կենդանիներով կէսկիսուած աշխատաւորներուն հայլն ալ, դէպի գիւղ իր վերադարձը կ'ընէ, թուլցած ու պարտասած։ Ցաղնատաղտաւկ աշխատանքէ մը յետոյ այս վերադարձը, հակառակ իր պայմանադրականութեան, նորէն ունի իր մէջ սանկ աղւոր բան մը, պարտականութիւն մը կատարած ըլլալու անխառն գոհունակութիւնը։

Ցերեկուայ տաղնապոտ կեանքէն դէպի հանգիստ այս հասանքը ինքնին հետաքրքրական է տակայն. հո՛ն, այդ խառնակ աղաղակումին մէջ տարիքի ջուխտ ամէն շրջանի ներկայացուցիչներն ալ իրենց գոյութիւնը կը ցուցադրեն. մպառելէ մանուկը, իր սատասաւն, անմեղ ու անգիտակ ներկայութիւնով, երիտասարդը՝ իր կեանքոտ լանջքէն դուրս պոռթկացող թախծոտ մէկ եղանակաւորումով, որ ուէրը կ'երգէ, ու ծերը, իր խոֆանի, լսկածի թարշամոտ ներկայութիւնով՝ որ այնքան արգահատելի ու ողորմելի է. անոր ջղապինդ մարմինը տարիներու երկար օղակին տակ սպառած ու կքած, հազիւ կրնայ խուրկի մը կռնակին վրայ իր հաւասարակշռութիւնը պահել։ Իւղը հատած կանթեղ մըն է անիկա, որ դեռ կը պլպլայ տժգոյն ցոլցլուքներով։

Ասոնք ալ ունեցեր են անշուշտ իրենց կեանքի ծիծաղկոտ ու երջանիկ եւ ծիծաղկոտ շրջանը, իրենց մօտէն քալող սա զուարթ պատանիներուն նման. անոնք ալ երգեր են, սիրեր են, ու կեանքը ապրեր են։ Բայց տարիներու հանդէպ ընթացքին մէջ այդ ամէնը անխուսափելիօրէն թռիչք առած են իրենց մէջէն, կեանքի այդ շողշողուն շրջանին փոխարէն ծերութեան մթատուեր շրջանը ցոյց տալով իրենց, ուր ամէն ինչ կամաց կամաց իր հրապոյրներէն կը մերկանայ, ուր իրերը ալ երիտասարդի կախկլաուն աչքերով չէ որ կը դիտուին. ու այս քով քովի հակապատկերին առջեւ, ո՜վ գիտէ իրենց երիտասարդի փթթուն կեանքէն քաղուած յիշատակներու ինչ չզեղուներ կու գան վրդովել ծերուկի իրենց դիւրագրգիռ սիրտը, ու փոթորկել գանկը՝ ձիւն մազերու պատկառելի ապիտակութիւնովը ծածկուած։

Դաշտէն դէպի տուն այս ընդհանուր ուած անասունին մէջ փափուկ սեռն ալ իր ներկայութեան բաժինը ունի. օրիորդներ, որոնք ջլտամաթոր ձեռք ձգուած սա այրուսաքին մէջ իրենց բաժինը ունենալու գիտակցութենէն մղուած, ամբողջ օրը արեւին տակ ան է աշխատանքի մը ճնշումէն կը հեւայեն, հիմա, բանթօղի այս պահուն տաքէն փախչող գառնուկներու նման, գիւղը տանող ճամբուն մէջ խիտ կերպով իրարու մօտեցած, անոնք ալ բայց չէտ կամաց արտասանող խօսակցութեան մը ալքերուն յանձնուած կ'ընթանան, մինչ իրենց նուրբ մատները, մեքենական ճշդութեամբ գօտիին մէջ պահուըտած չուանէ կծիկին թելը կը նետեն գուլպային կոխնները միաւորող ճաղերուն վրայ։ Սոմէջ թմբատումբով մը ոչինք առած այս խօսակցութիւնը տակաւ կը մտնէ սիրային կեանքի մը արբշիռող անուրջներուն մէջ, ու կը վերջանայ յաճախ անիմանալի ժամանցներուն մանրակրկիտ մէկ նկարագրութիւնովը։

Մայրեր, որոնք ունեցեր են արդէն կեանքի այս շրջանը, ուր սայթաքելու վտանգը կը սպառնայ միշտ այնքան անդիմադրելիօրէն, հակառակ խոնջէնքին, չտապտա քայլերով կը բաժնուին ամբոխէն, վայրկեան մը առաջ հասնելու համար տուն, ուր ծերուկի մը խնամքին յանձնուած փոքրիկը, ո՜վ գիտէ քանի՛երորդ անգամ ըլլալով կը թզկայ ու կը ճչէ։ Մէկ քանի վայրկեանէն արդէն կարած է անոր այդ լացը. հիմա մօրը ծիծին պտուղը բերնին, «կուրծ, կուրծ» կըսլ կու տայ անուշ ու կենսատու կաթը մայրական ստինքներուն։

Ցողնածութիւնը, որ պահ մը առաջ հրայրք կու տար այդ երջանիկ մօրը դէմքին, ու հիւքն՝ անոր թուքերուն, անհետացած, մոռցուած է արդէն, հոգեհատորէն քնքուշ ու թարմ այտերէն քաղուած անուշ համբոյրներու սաւղ հանճարքին տակ. Բիչ յետոյ կշտացած է արդէն փոքրիկը ու մանկական մէկ քանի մը պիտ երէ, ճռուողներէ ետքը մեղմօրէն կը փակէ իր աչքերը հրեշտակային, ու կը քնանայ. մինչ մայրը «օրօր»ներու յուզիչ եղանակաւորումը չրթներուն վրայ՝ դեռ կը սպասէ հոն այդ օրօրոցին մօտիկը, փափուկ իր փոխ երգելով կարօտն ու սէրը իրենց ամենէն նուրբ փուլերուն մէջ։

Մութը վրայ հասած է արդէն. արեւուտ ցերեկին յաջորդեր է գ վ եւ լուսընկայ գիշեր մը. հեռուէն հովիւի մը սրինգին մելամաղձոտ թրթռումներուն հետ հօտերու բաժ․ժներուն ընդհատ որ անոյշ երաժշտութիւնը կը լսուի, ու տակաւ կ'անհետի, կը հեռանայ, որովհետեւ հովերը աւելի հեռուները, ջրաշատ ու խոտաւէտ ամայութեանցը մէջ կը քշէ զանոնք, վաղը կէս օրին, ուռնցուած ծիծերով ներկայացնելու համար իւրաքանչիւրը տէրերուն։

Երդիքներու վրայ հաւաքարար կատարուած համով ճաշէ մը յետոյ, ուր պատառ մը աւելի ուտելու անկը կը նշմարուի ճաշողներուն ամէն մէկին դէմքին, դէմքներու ճաղերուն մէջ, բոլորն ալ իրենց յոգնած մարմինը փռած են ձգուած անկողիններու գովութեանը մէջ։

Հազիւ մէկ քանի խօսուքրատաւքներ, վաղուան ընելիք գործին վրայ, ու քնացած են ամէնքն ալ. արթուն՝ մինակ թռչուն մը կայ որ իր երգը կը պտտցնէ սարէ սար, տանիքէ տանիք, գիշերին խորհրդաւոր լռութեանը մէջ։

Յ. Խ. ԴԱՆԻԷԼԵԱՆ

Արտաքին Լուրեր

ՊԱՏԵՐԱԶՄ
ՌՈՒՍԻՈՅ ԵՒ ՃԱՊՈՆԻ ՄԻՋԵՒ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Տպաւորութիւնը.— Նաւային կացութիւնը.— Պալթիկի նաւաբաժինը.— Մարտանաւերուն անմխիթար վիճակը.— Մանջուրիոյ մէջ.— Զինուորական գործողութիւնները։

Բարիզ, 26 օգոստոս.— Մաթէն օգոստոս 25 թուականով սա հեռագիրը ստացած է Բեդերսպուրկէ իր թղթակցէն.

«Դարձեալ գէշ լուրեր, որոնք միշտ նաւատորմին կը վերաբերին։ Կ'իմանանք թէ Սեվաստոբոլ զրահաւորը, որ Բորթ-Արթուրի նաւահանգիստէն դուրս կ'ելլէր ճափոնական դիրքերը ռմբակոծելու, ական մը զարնուելով ծանրապէս վնասուեր է։ Նաւաձիգ շոգենաւ մը նաւահանգիստ վերադարձուց զայն։ Սակայն Բեդերսպուրկի զինուորական միջավայրերը սխրեցնող լուրերը չատ հեռուներէն չեն որ կու գան։ Կը վերաբերին Պալթիկի ռուսական նաւաբաժնին, որ իր վրայ այնքան խօսեցնել տուաւ, նոյն իսկ դեռ գոյութիւն ունենալէ առաջ։ Կ'ուզեմ մեծ խոհեմութեամբ ձեզ տեղեկագրել այդ ցաւալի զրոյցները որոնք Ռօժէսթվէնսքիի ծովակալին մարտանաւերը կը ներկայացնեն իբրեւ նաւագ յարմար ո՛չ միայն ճակատամարտի մը տալու, այլ նոյն իսկ ծովին դիմանալու։ Այսօր, սակայն, այդ զրոյցները կը ճշդուին. ամենամեծ ցաւով պէտք է նկատել թէ նաւատորմինը մեծ վստահութիւն մը ներշնչելու վիճակին մէջ չէ։ Անոր պետը, ամիսներէ ի վեր, գիշեր ցորեկ մեծ խանդով աշխատեցաւ, միայն իր վրայ վստահելով եւ ուրիշներու վրայ վստահութիւն չունենալով, ամէն բան իր ձեռքովը կատարելով. յաճախ աշխատցաւ եւ նոյն իսկ յուսահատեցաւ, վարչական պէտք եղած օժանդակութիւնը չստանալուն համար, որպէս զի ի գլուխ հանէ ռազմական այդքան անհրաժեշտ գործ մը։ Ըստ ն հասկնալու համար աւելի յստակ խօսելու հարկ չկայ։ Դէչ կարելի եղաւ համախմբել նաւատորմիղ մը, որուն մարտանաւերուն թիւը բաւական կարեւոր է, բայց անոնց իւրաքանչիւրը այնքան ահարկու չէ։ Հին նաւեր նորոգուեցան. նորերն ալ արդէն ցաւալի արկածներ ունեցան. ի մէջ այլոց այն որ Օրէլ յածանաւին պատահեցաւ. նաւաշինէն դուրս ելլելուն՝ Նեվայի մէջ խրեցաւ. յետոյ ազատուելով Քրոնշթատ տարուեցաւ, բայց հոն ալ ջուր առնել սկսաւ, տարօրինակ պայմաններու մէջ. Ելլէ երբ ջանք մը կ'ընէր ծովին բացը երթալու վերջնական փորձեր կատարելու համար, անսնուաց թէ անկարելի է որ եւ է շարժում ընել. ուստի եւ գտնուեցան մեքենային գլխաւոր գլանին բորբոքելներուն մէջ։ Այդ պարագան կ'երեւայ թէ չարաշահումի արդիւնք է. եւ սակայն Քրոնշթատի մէջ հսկողութիւն կը կատարուի։ Նաւաբաժինը, Օրէլը իր անդը թողելով, դուրս ելաւ տասը օրուան շրջան մը կատարելու համար. այդ միջոցին իւրաքանչիւր նաւի յատկութիւնները ու թերութիւնները պիտի հաստատուին, կ'երեւայ թէ գործունէութեան շրջան մը կը սկսի Լիաօ-Եանկի չուրջը։ Ռուսիոյ ընդհանուր սպայակոյտին մէջ գիտեն այդ վիճակը քանի մը ընդհարումներէ, որոնք ցոյց կու տան թէ նոր ճակատամարտներ կարելի են, քանի որ ուժերը դարձած եւ ճամբաները նորէն անցանելի եղած են։ Մուքտէնէն առնուած հեռագիրներ կ'ըսեն թէ Քուրոքի զօրավարը կամրջակներ կը դնէ Թայձիքէ գետակին վրայ եւ իր զինուորներուն մեծ մասը Սոյմացէէն դէպի ի հիւսիսային արեւմուտք կը ղրկէ՝ Լիաօ-Եանկէն վեր։ Բեդերսպուրկի մէջ միայն Քուրոբաթքինի զօրավարին վրայ վստահութիւն կայ, մինչ խորին ու բացարձակ վստահութիւն մը. ու ոք կ'ըսուի թէ կացութեան տէրը եղած չըլլայ։ Պարտաւորուելուն պատճառը այն է որ պետութիւն ուզած էր, եւ թէ յաղթութեան համար նշանակուած օրը կը մօտենայ։ Ալ եւս նա հանդէպու կամ Լիաօ-Եանկը լքանելու խնդիր չկայ։ Քուրոբաթքին զօրավարը այդ լքումը եթէ կատարէ, մեծ զարմացում պիտի պատճառէ Բեդերսպուրկի մէջ։ Ռուսի մասնաւոր թղթակիցը նոյնը կը հեռագրէ Լիաօ-Եանկէն թէ մեծ դէպքեր կը սպասուին որոնք պատերազմին մէկ նոր թուականը պիտի կազմեն։ Ռուս կ'ըսէ.— «Ալ եւս ետ չերթանք։ Բանակը հանգիստ ըրաւ. ռազմագիտական չատ գերազանց դիրքեր ունինք. եւ ճակատամարտներու ձեռներէցութիւնը որ մինչեւ հիմա ճափոններուն կը վերաբերէր, մեր ձեռքը անցաւ։» Բորթ-Արթուրի պաշարման երկարիլը յոյսեր կը ներշնչէ, վասն զի ճափոնները, ապարդիւն եւ արիւնալի յարձակումներէ յոգնած, կանոնաւոր պաշարում մը պիտի հաստատեն եւ վերջապէս համբերութիւննին պիտի սպառի։»

ԲՈՐԹ-ԱՐԹՈՒՐ

Ամերիկացի սպայի մը տեղեկութիւնները.— Ռուսական նաւաբաժինը.— Ականները.— Ուխթոմսքի ծովակալին տեղեկագիրը։

Բարիզ, 26 օգոստոս.— Լիաօ-Եանկէն օգոստոս 25 թուականով սա հեռագիրը ուղղուած է Թանի.— «Այս առաւօտ բարեբաղդութիւնը ունեցայ ճամբորդելու ամերիկեան նաւային կցորդին հետ, որ Բորթ-Արթուրէն կը դառնայ, երեք ամիս հոն մնալէ ետքը։ Անոր տուած լուրերը չատ տարբեր են վերջին օրերու յուսահատ զրոյցներէն։ Ամերիկեան նաւային կցորդը օգոստոս 14ին ճամբայ ելեր է Բորթ-Արթուրէն։ Ճափոնները եօթը վերստ հեռաւոր էին քաղաքէն։ Ամերիկեան սպան կ'ըսէ թէ ռուսական դիրքերը անկարելի է յարձակումով գրաւել, վասն զի երկու հարիւր մեթր բարձրութեամբ դիրքերու բլուրներու վրայ կը գտնուին՝ պաշտպանուած խրամատներով, ականներով, երկաթէ թելերով եւ թնդանօթներով։ Ճափոնական ռումբերը քաղաքին մէջ կ'իյնան, բայց իւրաքանչիւր տուն նկուղներ ունի, ուր բնակիչները կրնան ապաստանիլ։ Ճափոնական խոշոր թնդանօթները գիշերը բնաւ ռումբ չեն արձակեր, վասն զի կը վախնան թէ իրենց դիրքերը յայտնի կ'ըլլան։ Բաւական մեծ քանակութեամբ պաշար կայ։ Զինուորներուն թարմ միս կը տրուի։ Անհիմն են Շանկայի անգլիական լրագիրներուն այն հրատարակութիւնները թէ սպաները ափսով եւ չոր հացով միայն կ'ապրին։ Խանութները տակաւին բաց են. ժողովուրդը պտոյտներ կը կատարէ։ Զօրագունդերը փոխն ի փոխ կը պարպեն խրամատներուն մէջ, որով զինուորներուն մէկ մասը կրնայ հանգիստ վայելել. նաւաստիներ ալ կ'օգնեն. ատոնց մէ լաւ նշանառուներ կան. օդին տաքութիւնը բնաւ անտանելի չէ եղած։ Ամերիկեան սպան կը կարծէ թէ ճափոններուն կորուստը չատ անհագին է՝ գէթ Ռուսերու կորուստին տասնապատիկը։ Վերջապէս Բորթ-Արթուր կարծուածէն չատ աւելի երկար կրնայ դիմանալ։ Ամերիկեան նաւային կցորդը Բորթ-Արթուրէն մեկնած ատեն, Փրանսայի զինուորական կցորդը տակաւին հոն է եղեր։ Նաւահանգիստին մուտքը ու ելքը հիմա չատ դժուար է, վասն զի ճափոնները կ'ընկղմեն բոլոր նաւակները։ Ամերիկացի սպան Շան-Հայ-Քուան ցամաք ելեր է՝ Փրանսացի երկու կիներու եւ փոքր տղու կան մը հետ։»

Թոքիօ.— Երէկ առաւօտ ռուսական հինգ շոգենաւեր եւ երեք թորփիլանաւակներ Բորթ-Արթուրի նաւահանգիստէն դուրս ելան՝ վերցնելու նաւահանգիստին մուտքը գտնուած ընկղմեալ ականները։ Ժամ 6ուկէսին երկու ծխնելոյզով թորփիլանաւ մը, Լիաօ-Թի-Զանէն երկու մղոն հեռուն ական մը վրայ իյնալով, իսկոյն ընկղմեցաւ։ Հինգ վայրկեան ետքը չորս ծխնելոյզով ուրիշ թորփիլանաւ մը ական մը զարնուեցաւ, սակայն երրորդ թորփիլանաւակը իսկոյն զայն ետին կապեց ու տարաւ։ Այն իրողութիւնը, որով Ռուսները կ'ուզեն վերցնել նաւահանգիստին մուտքին ընկղմեալ ականները, ցոյց կու տայ թէ նոր ծրագիր մը ունին՝ իրենց մարտանաւերը դուրս հանելու համար։

Բեդերսպուրկ.— Ուխթոմսքի ծովակալը Բորթ-Արթուրէն հեռագրով ընդարձակ տեղեկագիր մը կը ղրկէ օգոստոս 10ի նաւային ճակատամարտին վրայ։ Մինչեւ հիմա ղրկուած տեղեկագիրներէն աւելի նոր բան մը չըսեր։ Միայն չանեկան կէտը այն է որ ռուսական մարտանաւերը ծանր վնասներու ենթարկուած ըլլալով Ու. Ուխթոմսքի ծովակալը ստիպուեր է Բորթ-Արթուր դառնալ։ Ցեսա-կ կը յայտնէ.— «Ռեդվիզան, Բոպիետա, Բոլթավա, Բերեսվիեթ ու Սեվաստոբոլ զրահաւորները եւ Բալլատա յածաւորը ճամբայ ելան այդ նպատակով։ Հեռուէն կու գար Սեզարէվիչ։ Ճափոնական յածաւորներ մինչեւ յարձակեցան մեր վրայ, որով պարտաւորուեցանք պահ մը փոխել մեր ճամբան, յետոյ նաւերը ցրուեցան մթութենէն օգտուելով. առտուն կանուխ Բորթ-Արթուրի առջեւ կը գտնուէին Սեվաստոբոլ, Ռեդվիզան, Բերեսվիեթ, Բոպիետա, Բոլթավա եւ Բալլատա՝ երեք թորփիլանաւերով։ Հեռագիրը կ'ըսէ թէ նաւերուն նորոգութիւնները պիտի կատարուին եւ թէ կորուստներն են 38 նաւաստի եւ 2 սպայ՝ մեռած. 2 սպայ ծանրապէս վիրաւորուած եւ 21 սպայ ու 286 նաւաստի թեթեւապէս վիրաւորուած։

ՄԱՆՋՈՒՐԻՈՅ ՄԷՋ

Հետազօտութիւններ — Անձրեւները դադրած.— Նոր ճակատամարտներ.— Ընդդիմութիւններ.— Նոր զինուորներ.— Ճափոն եւ Քորէա։

Բարիզ 26 օգոստոս.— Լիաօ-Եանկէն օգոստոս 25 թուականով հետեւեալը կը հեռագրեն Թանի.— «Ճափոնները օգոստոս 25ին հետազօտութիւն մը կատարեցին Լիաօ-Եանկի հարաւային արեւելեան կողմէն 35 վերստ հեռուն եւ իրիկունը վերադարձան, թնդանօթներու եւ հետեւակներու ճակատամարտէ մը ետքը։ Այսօր աւելի մեծ թիւով նոր հետազօտութիւն մը փորձեցին։ Ընդհարումը ամբողջ օրը տեւեց։ Ճափոնները նորէն ետ քաշուեցան։ Այս գիշեր բանակին ճակատը կ'աղեկուրուի։»

Լոնտոն.— Քուրոքի զօրավարին ընդհանուր բանակատեղէն հետեւեալը կը հեռագրեն.— «Ճամբաներուն վիճակը կը բարւոքի եւ քիչ ատենէն պիտի կրնան գործածուիլ թնդանօթներու եւ փոխադրութեանց համար։ Գետակներուն ջուրերը կ'իջնեն, բայց չատերը դեռ անանցանելի են։ Հաւանական է որ ճափոնները ձմեռելու տեղեր չփնտռեն, վասն զի այնպէս կը նկատուի թէ զինուորական տեսակէտով անհրաժեշտ է չուտ առնելու ժամանակ չթողուլ թշնամիին եւ նոր զինուորներ հանել պատերազմի դաշտին վրայ։ Եթէ հարկ ըլլայ, ճափոնները մեծ ճակատամարտներ պիտի կատարեն ձմեռը։ Օդը ցրտեց։»

— Ճափոնական առաջին բանակին բանակատեղէն կը հեռագրեն.— «Կ'ըսուի թէ Ռուսերը մեծապէս կ'ամրացնեն Լիաօ-Եանկը եւ ժամանակաւոր ամրոցներ կը շինեն Անբինկի առջեւ, Քուրոքի զօրավարին բանակատեղէն քանի մը մղոն հեռուն։ Վերջին օրերս ճակատամարտ չկատարուեցաւ։

— Եւրոպայէն եկող ռուսական նոր զինուորներ Մուքտէն ու Լիաօ-Եանկ կը ժամանեն։ Ճափոնները մեծաքանակ պաշար, ռազմամթերք եւ թնդանօթ կը մթերեն Հայ-Չէնկի մէջ։ Փոխադրութիւնները օգնական կանոնաւորութեամբ կը կատարուին։ Առայժմ անձրեւը արգելք կ'ըլլայ գործողութիւններուն։

Մուքտէն.— Կ'ըսուի թէ ճափոնները տարեր են Քորէացիներուն այս տարուան բոլոր հունձքերը եւ թէ իրենց բանակին համար բռնի զինուոր կը գրեն։ Հիւսիսային Քորէայի ժողովուրդը ծայրայեղ կարօտութեան մէջ է. բնակիչներէն չատերը լեռները կը փախչին։ Ռուսական եւ ճափոնական զինուորները իրարու մօտ են եւ կ'երեւայ թէ կարեւոր գործողութեանց կը պատրաստուին։

«ՆՈՎԻՔ» ՅԱԾԱՒՈՐԱԿԸ

Պաշտօնական տեղեկագիր.— Օգոստոս 10ի ու 20ի ճակատամարտերը — «Նովիք»ի խրիլը — Նաւաստիները ազատուած։

Բարիզ, 26 օգոստոս.— Բեդերսպուրկէն հետեւեալը կը հեռագրեն Մաթէնի.— «Ռուսիոյ ծովային սպայակոյտը Նովիք յածաւորին հրամանատարին կողմէ կայսեր ուղղուած տեղեկագիրին նայելով օգոստոս 10ի ճակատամարտէն ետքը, որու միջոցին Նովիք ծխական գիծէն վար երեք անգամ ջուր կ'առնէր, յաջողեր է թշնամիին նաւերուն մէջէն անցնիլ Ասքոլտի հետ, բայց Նովիք կենալու պարտաւորուելով, Ասքոլտի չէ կրցած հասնիլ մշտելի հետեւանքով։ Օգոստոս 11ին Նովիք Քիաօ-Չէու գացեր է ածուխ առնելու համար. հետեւեալ օր դէպի Վլատիվոսթոք ճամբայ ելեր է, Ճափոնի կղզիներուն շրջանը ընելով։ Օգոստոս 20ին Քորսաքովայի նաւային կայանը ժամներ է Սախալին կղզին մէջ. հոն ածուխ առեր է եւ իրիկունը Նիթաքայ նման ճափոնական յածաւորակ մը նշմարելով ծովին բացը ելեր ու ճակատամարտի ձեռնարկեր է։ Քառասուն հինգ վայրկեան ետքը Նովիք նորէն ջուր առնել սկսեր է հինգ տեղէ. երեքը ծխական գիծին վրայ եւ երեքն ալ անկէ վար, որով ղեկին անդը ողողուեր է։ Ճափոնական մարտանաւն ալ ծանրապէս վնասուած ըլլալով հեռացեր է։ Ճակատամարտէն ետքը Նովիքի վեց կաթսաները միայն անաղարտ մնացած էին եւ ղեկն ալ վնասուած էր. ուստի ստիպուեցաւ Քորսաքով դառնալ եւ քննել իր վնասները, գիշերը նորէն ճամբայ ելլելու մտադրութեամբ։ Տեսնելով սակայն թէ անկարելի է ղեկը նորոգել եւ թէ ելեկտրական լուսարձակներ բազմաթիւ թշնամի նաւերու ներկայութիւնը ցոյց կու տան, Նովիքի հրամանատարը որոշեր է ընկղմել իր նաւը նաւահանգիստ խորունկ տեղ մը. այդ որոշումը գործադրուեր է, սպաները, նաւաստիները ու բեռները ցամաք փոխադրելէ ետքը։ Օգոստոս 21ին ճափոնական յածաւորակ մը, Սումայի նման, ռմբակոծեր է Նովիք ջուրէն դուրս մնացած մասը։ Օգոստոս 10ի ճակատամարտին Նովիքէն երկու նաւաստի սպաննուեր են եւ նաւին բժիշկը թեթեւապէս վիրաւորուեր է։ Տեղակալ մը եւ տասնըչորս նաւաստի ալ թեթեւապէս վիրաւորուեր են։

ԱՒՍՏՐԻԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ

Աւստրիացի սպայի մը կարծիքը.— Ճափոնի համակիր. Տարբեր կարծիքներ.— Անգլիա ու Մ. Նահանգները։

Վիեննա 26 օգոստոս.— Աւստրիացի սպայ մը զինուորական չաբաթաթերթի մը մէջ յօդուած մը հրատարակած է Մօտաւոր Արեւելքի պատերազմին վրայ, ըսելով որ աւստրեւհունգարական բանակը ճափոնի համակիր է եւ թէ Ռուսիա եթէ յաղթական հանդիսանայ, անհանդուրժելի ընթացք մը պիտի ունենայ Գերմանիոյ հանդէպ, եւ հետեւաբար Աւստրիոյ։ Թերթին խմբագրութիւնը, սպաներէ բաղկացած, կը քննադատէ նոյն սպային այդ տեսութիւնը, եւ կը յայտարարէ թէ Եւրոպա պատճառ մը պիտի չունենայ գոհութեամբ դիմաւորելու ճափոններուն վերջնական յաղթութիւնը, ինչ որ ծանր հետեւանքներ պիտի ունենայ Եւրոպայի համար։ Խմբագրութիւնը կը յորդէ թէ Անգլիա ու Մ. Նահանգները առանց պատճառի չէ որ ճափոնը զինավառած են։ Ռուսիոյ հետ բարեկամական յարաբերութիւնները առաւելութիւններ միայն կրնան ունենալ Աւստրիոյ համար։ Աւելորդ է ըսել թէ եթէ կրնայ բան մը ձեռք բերել, այն ալ Ռուսիոյ հետ ըլլալով է եւ ոչ թէ անոր դէմ։ Ռուսիոյ դիւանագիտութիւնը ուրիշ քանի մը պետութիւններէ աւելի լաւագոյն վարմունք մը ունեցած է Աւստրիոյ մասին։ Ուստի, կը յորդէ խմբագրութիւնը, այդ պատճառով Աւստրիա պէտք է ներկայ պատերազմին մէջ Ռուսիոյ համակիր ըլլայ։

ՏԱՍԸ ՀԱԶԱՐ ՀՈԳԻ ՄԵՌԱԾ

Չինական բառ մը.— Մտացածին մեկնութիւն.— Իսկական նշանակութիւնը։

Բարիզ, 26 օգոստոս.— Լոնտոնէն կը հեռագրեն.— «Տէյլի Թէլէկրաֆ կը ճշդէ նշանակութիւնը չինական բառի մը որ վերջերս մտացածին մեկնութեանց պատճառ եղաւ եւրոպական մամուլին մէջ։ Խնդրոյ առարկան է չի՛նական Ուան բառը, որ չինարէնի մէջ բառական իմաստով տասը հազար կը նշանակէ, եւ որ սովորական լեզուի մէջ կը գործածուի ցոյց տալու լաւ չնշանակուած մեծ քանակութիւն մը, ինչպէս է իտալերէնի մէջ սէյչենթի (600), Փրանսերէնի մէջ թրանթ-սիզ (36) եւ կամ անգլերէնի մէջ սքօր որ «քսանի չափ» կը նշանակէ։ Զանազան առիթներով Չէ-Ֆուի եւ Թիէն-Ցինի չինացի տեղեկագրերները ճափոններուն կողմէ Բորթ-Արթուրի դէմ կատարուած յարձակումի մը մէջ ճափոններուն կորուստը եղած է «Ուան հոգի»ները, ինչ որ չի նշանակեր թէ տասը հազար ճափոններ մեռած են, այլ թէ մեծ կորուստներ ունեցած են։ Հետեւաբար պէտք է զգուշանալ Ուան բառը տասը հազար թարգմանելէ։

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՄԱՆՋՈՒՐԻՈՅ ՄԷՋ
ՆՈՐ ՃԱԿԱՏԱՄԱՐՏՆԵՐ

ԲԷՌԼԻՆ, 29 օգոստոս.— Լիաօ-Եանկի մէջ կատարուած վերջին ճակատամարտներուն ատեն ճափոնները մեծ յաղթանակով յառաջացան, սակայն մեծամեծ կորուստներու ենթարկուեցան։ Ճափոններէն քանի մը զօրախումբեր բոլորովին բնաջինջ եղան։ Այդ ճակատամարտներուն մէջ ճափոնները յաղթող չըլլալով, Ռուսերը մնացեր են Լիաօ-Եանկի մէջ համախմբել իրենց բանակը։

ԼՈՆՏՈՆ.— Ճակատամարտը կը շարունակէ Լիաօ-Եանկի մօտ։ Ռուսական յառաջապահները ետ կը քաշուին։ Քուրոքի զօրավարը, Օքուի եւ Նօծուի զօրավարներէն օգնութիւն ստացած ըլլալով, կը յառաջանայ դէպ ի Լիաօ-Եանկ։

— Նիւ-Եորքէն կը հեռագրեն Ռիւթէրի թէ ռուսական բանակը Լիաօ-Եանկի մէջ կը համախմբուի, թէ մեծ ճակատամարտ մը մօտալուտ է եւ թէ Լիաօ-Եանկի չրջակայքը յառաջապահներու ընդհարումները կը չարունակեն։

— Անհաւաստ հեռագիրներ կը ծանուցանեն թէ Անչանչանի ճակատամարտին ատեն երբ Ռուսերը ետ կը քաշուէին, անոնցմէ Ռօքրովսք զօրավարը ու Բալին գնդապետը մեռեր են։ Օգոստոս 25ի եւ 26ի ճակատամարտներուն ատեն ճափոններուն կորուստը երկու հազար հոգիի հասած է։

ԲԱՐԻԶ.— Սախարով զօրավարը կը հեռագրէ թէ ճափոնական հինգ զօրաբաժիններ բռնադատեր են Ռուսերը Լիաօ-Եանկէն տասներկու քիլոմէթր ետ քաշուիլ։

— Մեծ եւ վճռական ճակատամարտ մը կը սպասուի Լիաօ-Եանկի չրջակաները։

ՊԵՏԵՐՍԲՈՒՐԿ.— Քուրոբաթքինի զօրավարին կողմէ Նիքոլա կայսեր ուղղուած օգոստոս 27 թուական հեռագիր մը, որ դեռ հրատարակուած չէ, կը ծանուցանէ թէ ռուսական բանակը յարձակողական սկսած է։

ԲԱՐԻԶ.— Մօտաւոր Արեւելքէն կը հեռագրեն Լոնտոնի լրագիրներուն թէ ռուսական զինուորները Լիաօ-Եանկը թողած են եւ դէպ ի Ան-Բինկ կ'երթան, ուր ամրոցներ կը շինեն։

— Տեղատարափ անձրեւներէն ետքը ճամբաները ողողուեցան, որով օգնական զինուորներուն ուղեւորութիւնը անկարելիութեան դատապարտուած է, այնպէս որ Քուրոբաթքինի զօրավարը եթէ ճակատամարտի ձեռնարկէ, իր հրամանատարութեան տակ գտնուած երկու հարիւր հազար հոգիով պիտի բաւականանայ։

ԲՈՐԹ-ԱՐԹՈՒՐ

ԼՈՆՏՈՆ.— Ճափոնները այնպէս կը կարծեն թէ Բորթ-Արթուրի գրաւումը աւելի դժուարացած է։

— Ճափոնները դեռ չեն կրցած գրաւել Իլշանի ամրոցը։

— Ճափոնական ուժերը որոնք նոր ուժերով զօրացած են, կը չարունակեն յառաջանալ դէպ ի Բորթ-Արթուր։ Ռմբակոծութիւնը ծայրայեղ սաստկութեամբ առաջ կը տարուի։

— Ռուսիոյ ընդհանուր սպայակոյտը բացարձակապէս կը հերքէ այն զրոյցը թէ Բորթ-Արթուր ինկած ըլլայ։

ՄԻՋԱՄՏՈՒԹԻՒՆ

ՀՌՈՄ.— Ստոյգ աղբիւրէ առնուած տեղեկութեանց նայելով՝ եւրոպական պետութեանց մեծ մասը փափաքող ըլլալով բարեկամական միջնորդութեամբ վերջացնել Ռուսիոյ եւ Ճափոնի միջեւ եղած պատերազմը, առաջարկեր է որ Իտալիա կարգ մը առաջարկութիւններ ընէ Ֆրանսայի՝ որպէս զի միջնորդութիւն մը առաջարկէ։ Եթէ Ֆրանսա ընդունի այդ առաջարկութիւնը եւ Ռուսիոյ մօտ դիմումներ ընելու համար, հաւանական կը նկատուի որ միւս պետութիւններն ալ Ֆրանսայի օրինակին հետեւելով պիտի աշխատին պատերազմը վերջացնելու։

ԼԵՀ ԶԻՆՈՒՈՐՆԵՐ

ՊԵՏԵՐՍԲՈՒՐԿ.— Ռուսիոյ կայսրը Վարշաւիա պիտի երթայ՝ պատերազմի դաշտը ղրկուելիք լեհ զինուորները անցընելու։

ՇԱՆԿԱՅԻ ՄԷՋ

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆ.— Շանկայ գտնուող ռուսական մարտանաւերուն խնդիրը ընդհանուր կերպով կարգադրուած է։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Գերման կաթոլիկներու համաժողովը.— Վիլհելմ կայսեր հեռագիրը.— Հերերօներու ըմբոստութիւնը զսպելու համար եղած ծախքը։

Պերլին, 26 օգոստոս.— Վիլհէլմ կայսրը ամէն առթիւ քաղաքավարական խօսքեր ուղղելու չի թերանար Գերմանիոյ կաթոլիկներուն։ Ռաթիսպոնի մէջ գումարուող գերման կաթոլիկներու համաժողովին կողմէ բարեմաղթական հեռագիր մը ստացած ըլլալով, հետեւեալ հեռագրով պատասխանած է.— «Իմ կայսերական գոհունակութիւնս կը յայտնեմ Ռաթիսպոնի մէջ գումարուող Գերմանիոյ կաթոլիկներու ընդհանուր համաժողովի անդամներուն, յարգանքի այն ցոյցերուն համար, զորս իմ նկատմամբս յայտնած են։ Կը յուսամ թէ Աստուծոյ շնորհիւ, անոնց աշխատութիւնները, խաղաղութեան ոգիով առաջ տարուած, բարեբաստիկ պիտի ըլլան եւ գերման հայրենիքին պատւոյն ու բարւոյն պիտի նպաստեն։» Անցեալ տարի, Վիլհելմ կայսեր քաղաքային դիւանին պետ Պ. Լուքանուս էր որ գերման վեհապետին լականական շնորհակալութիւնները յայտնած էր հեռագրով։ Այս անգամ Վիլհէլմ կայսրը անձնական հեռագիր մը ղրկած է։

— Գերմանիա մինչեւ հիմա 50 միլիոն մարք դրամ ծախսած է, Հերերօներու դէմ ղրկուած արշաւախումբին համար։

ԹԻՊԷԹ

Երկու անգլիական հպատակներու ազատարձակումը.— Բանակցութիւնները։

Լոնտոն 26 օգոստոս.— Գնդապետ Եունկըզպէն, բազմաթիւ պաշտօնեաներով չըրջապատուած, հանդիսաւորապէս նախագահեց երկու անգլիացի գերիներու ազատարձակելու ձեռնարկութեան։ Ասոնք մէկ տարիէ ի վեր բանտարկուած էին։ Թիպէթեան իշխանութիւնները հրամայած էին ազատ արձակել զանոնք։ Ասիկա առաջին քայլ մըն է, հաշտարար բանակցութեան շաւղին մէջ։

ԱՆԳԼԻԱ

Բարիզի անգլիական նոր դեսպանը.— «Թայմզ»ի յօդուածը.— Հացի սղութիւնը.— Գործաւորական ընկերակցութեանց ցուցահանդէսը։

Լոնտոն, 26 օգոստոս.— Սըր Ֆրանսիս Պերթիի՝ Բարիզի դեսպան անուանուելուն վրայ խօսելով, Թայմզ կ'ըսէ թէ, հակառակ անգլօ-ֆրանսական յարաբերութեանց բարւոքման, նոր դեսպանը չպիտի նստի ձեռքերը ծալլած։ «Կարգադրութեան կարօտ փոքր գործեր պիտի ունենայ միշտ եւ չատ, կը յորդէ Թայմզ, լուծուած մնալով եթէ ստորագծուած կարեւոր խնդիրները, մանաւանդ այս պահուս ու Մօտաւոր Արեւելքի պատերազմին յառաջացող անմիջական ապագային մէջ, որով իրարու հետ կը բռնուին Ֆրանսայի դաշնակիցը եւ Անգլիոյ դաշնակիցը։ Այս ամէնը աշխատութիւն պիտի հայթայթէ դիւանագէտներուն։» Թայմզ յետոյ կ'ըսէ թէ Բարիզի անգլիական դեսպանը միայն ազնուապետական ընկերութիւնը եւ Սէն Ժէրմէն արուարձանը յաճախելու չէ, որոնք ամենափոքր դեր մը կը կատարեն Ֆրանսայի հանրային գործերուն մէջ։ Պէտք է խառնուի միջակ կարգին եւ առեւտուրի մարդոց ու յաճախէ գործաւորական կուսակցութիւններու, քանի որ ամէնէն զօրաւոր տարրը կը կազմեն։ «Մնաց որ, կ'աւելցնէ անգլիական թերթը, նոր դեսպանը հոն պիտի գտնէ ընկերականութեան այն ձիրքերը ու խօսակցութեան այն տաղանդները, որոնք դարերէ ի վեր կը յատկանշեն ֆրանսական ոգին։»

— Հացի գինը բարձրացած է Անգլիոյ մէջ։ Ցորենի հունձքը չատ քիչ է, իսկ Ամերիկայէն եղած ներածումները պակսած են, չորահովութիւններու եւ գործաւորական վէճերու պատճառաւ։

— Անգլիոյ գործաւորական ընկերակցութեանց տարեկան ցուցահանդէսը բացուեցաւ երէկ, Լոնտոնի մէջ, Բողման արքայութիւնը տեղի ունեցաւ Խորհրդարանի անդամ Պ. Ռ. Պէլլի նախագահութեամբ։ Արդիւնաբերութեան գործաւորական ընկերութեանց դաշնակցութիւնը հիմնուած է քանի տարի առաջ։ Այն ատեն 15 ընկերութիւն կը պարունակէր իր մէջ. հիմա՝ 120։ Գլխաւոր ճարտարարուեստներէն ներկայացուցած էին հագուստի, կօշիկի, շինութիւն ու չէնքի կառուցում։ Ցուցահանդէսի մէկ մասին մէջ ի տես դրուած էին բոլոր անհրաժեշտ նիւթերը տունի մը շինութեան, ամէնքն ալ պատրաստուած գործակցական ընկերութեանց կողմէ։

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ

Պ. Բարքրի մեկ բաց նամակը.— Ընդծովեայ սուզանաւի մը արկածը։

Ուաշինկթըն 26 օգոստոս.— Դատաւոր Բարքըր, հանրապետականներուն նախագահական ընտրելին, նամակ մը հրատարակելով կ'ըսէ. «Համակարծիք եմ թէ Փիլիպպեաններուն հետ վարուելու ճիշդ Թաւալուի պէս, այսինքն անոնց ալ անկախութիւն խոստանալ հիմակուընէ, եւ այդ բանը առանց անխոհեմութեան կրնալու ըլլալու պարագային՝ գործադրել զայն։»

—Նիւ-Եորքէն կը հեռագրեն թէ ամերիկեան Բորբուազ ընդծովեայ շոգենաւը, որուն մէջ կը գտնուէին սպայ մը եւ ութը զինուոր, քիչ մնացեր է որ ընկղմի անգլիական ընդծովեայ շոգենաւի մը պէս։ Նիւ-Եորքի մէջ կատարուած նաւային ազդանշաններուն առթիւ, այդ ընդծովեայ շոգենաւին հրաման տրուեցաւ մինչեւ 20 ոտք խորասուզուիլ ջուրին տակ, բայց մեքենական կազմածքին թերութեանց պատճառաւ, մինչեւ 120 ոտք խորասուզուեցաւ, այսինքն ծովուն յատակը։ Երբ կափարիչները բացուեցան՝ ջուրի [illegible] պարպելու համար՝ ճնշումը այնքան զօրաւոր եղաւ որ կափարիչին խողովակները պայթեցան եւ ջուրը սկսաւ ներս խուժել։ Կացութիւնը տագնապալի էր։ Ձեռքի ջերանով օդ լեցուցին նաւուն ընդունարանը, եւ երեք քառորդ ժամու աշխատութենէ յետոյ նաւը սկսաւ վեր բարձրանալ։

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.— Սանիէի առաջին տրուեցաւ Սիլիվրիի գայմագամ Րիֆաթ էֆ.ի եւ Մըսըր Չարշուի վաճառականներէն Իսմայիլ Հագգը պէյի։

— Երրորդ կարգի Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ ծովային Խորհուրդին անդամ գնդապետ Հաճի Սամի պէյի։ Չորրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Կ. Պոլսոյ վաքընիչ առեւտրին պատմական ճիւղին քարտուղարներէն Ֆաիզ պէյի։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՋԵԿՈՒՑՈՒՄ.— «Նախորդ կայսր Սուլթան Մուրատ բաւական ժամանակէ ի վեր ենթակայ եղած շաքարախտին հետեւանքով, երէկ, երկուշաբթի, մահկանացուն կնքեց։ Այս մահը մեծ ցաւ պատճառեց Վեհ. Սուլթանին։ Կայս. Իրատէ մը հրամայեց որ մարմինը ամփոփուի Եէնի Ճամիի մօտ, մեծայարգ մօրը դամբարանին մէջ։»

ՀԻՃԱԶԻ երկաթուղիին առաջին մասին բացման հանդէսին ներկայ գտնուելիք պատուիրակութիւնը, որուն Դամասկոս ժամանած ըլլալը ծանուցուեցաւ, այսօր ճամբայ պիտի ելլէ դէպ ի Մաան՝ նոր կառախումբերով, որոնք իրարմէ երկուքական ժամ տարբերութեամբ պիտի մեկնին եւ իրենց մեկնելէն քսանըչորս ժամ քսանըհինգ վայրկեան վերջը Մաան պիտի ժամանեն։ Ուրբաթ առաւօտ ալ նոյն ձեւով Դամասկոս պիտի վերադառնան։ Կառախումբերուն մէջ ամէն տեսակ ուտելիքներ եւայլն պիտի գտնուին։ Մաանի մէջ Վեհ. Սուլթանին անունով, շքեղ հացկերոյթ մը պիտի տրուի. այդ նպատակով վրաններ կը կանգնուին։ Լուսավառութիւններ պիտի կատարուին։ Պատուիրակութիւնը Մաանէն Դամասկոս դառնալէն ետքը, գիշեր մը պիտի մնայ. յետոյ Պէյրութ պիտի երթայ եւ անկէ ալ Իզմիր շոգենաւով՝ Հայֆա։

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱՅԷՆ կը գրեն թէ, կ'ըսէ Իգտամ, Կայս. Գահակալութեան տարեդարձին օրը թնդանօթներ պիտի արձակուին եւ ընդհանուր խրախճանութիւններ պիտի կատարուին։

— Գահիրէի մէջ ալ նոյն առթիւ կատարուելիք լուսավառութեանց եւ խրախճանութեանց համար մեծամեծ պատրաստութիւններ կը տեսնուին, ուրկէ կը հեռագրուի թէ այս տարի Եգիպտոսի մէջ ամէն տարիներէ աւելի մեծ շքեղութեամբ պիտի տօնուի Կայս. Գահակալութեան տարեդարձը։

ՆԵՐՈՒՄ.— Զինուորներէ եւ սպայական-զինուորներէ անոնք որ թեթեւ յանցանքներու համար դատապարտուած եւ իրենց պատժոյն երկու երրորդ մասը աւարտած են, ազատ պիտի արձակուին Կայս. Գահակալութեան տարեդարձին առթիւ։

ՀԷՐԷՔԷԻ Կայս. գործարանին մէջ հաստատուած չուխայի ճիւղին շինութիւնը աւարտած եւ մեքենաները զետեղուած ըլլալով, բացումը պիտի կատարուի Կայս. Գահակալութեան տարեդարձին օրը։ Այդ առթիւ գործարանին հիւանդանոցին մէջ պիտի թլփատուին Հէրէքէի ժողովուրդին զաւակներէն երեք հարիւր տղաք որոնց հագուստներ ալ պիտի տրուին։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ.— Իտալիոյ դեսպանը, երէկ, Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցաւ Մեծ-Եպարքոսին հետ։

— Անգլիոյ դեսպանը, երէկ, Բ. Դուռը գնաց եւ տեսակցեցաւ արտաքին գործոց նախարարին եւ խորհրդականին հետ։

ՀՐԴԵՀ ՊԻՂԱՅԻ ՄԷՋ.— Տարապիզոնէն երէկուան թուականով հետեւեալը կը հեռագրեն.

«Երէկ, կիրակի, ժամ 6ուկէսին, Պիղայի քաղաքին կառավարական պաշտօնատանն շրջակայքը՝ Ալիֆբէգ անուն անձի մը կիսաշէն տունէն դիպուածով հրդեհ ծագեցաւ։ Թէեւ մարելու համար ամէն միջոց ձեռք առնուեցաւ, սակայն հրդեհը սկսած տեղը փայտաշէն շէնքերէ կը բաղկանար խիտ առ խիտ, որով կրակը տարածուեցաւ։ Այսպէս նամակատունը, թղթատարական պաշտօնատունը, ամբողջ շուկան եւ շատ մը տուներ։ Հրդեհը գիշերուան ժամ 6ին կարելի եղաւ մարել։ Հրդեհէն վնասուողները քաղաքէն դուրս հանուեցան եւ անոնց ապահովութիւնը եւ հանգստութիւնը ապահովելու կ'աշխատուի։ Տեղւոյն բէլէտիէներու ամբարանոցէն պէտք եղածին չափ վրաններ տրուեցան՝ բայց մնացած ժողովուրդը ամամայէ պատսպարելու համար։ Հրդեհը հեռագրուեցաւ գաւառին կեդրոնը, որով ոստիկան-զինուորներու հրամանատարը Պիղա ղրկուեցաւ, հարկ եղած օգնութիւնները ընելու հրդեհէն վնասուողներուն։

— Թանիsrմոս ալ այդ հրդեհը ստուգելէ կը ծանուցանէ.— «Այսօր (երէկ) Կ. Պոլիս հասած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Պիղայի մէջ հրդեհ ծագելով, քաղաքը մասամբ այրեր է։ Հրդեհը երէկ (առջի օրը) կէսօրէն հինգուկէս ժամ առաջ սկսելով մինչեւ այսօր (երէկ) առաւօտ շարունակեց։ Քաղաքին երեք քառորդ մասը այրեցաւ։ Այրած շէնքերուն մէջ կան կառավարական պաշտօնատունը, նամակատունը եւ շուկան։ Տակաւին ուրիշ մանրամասնութիւն չկայ։»

— Ներքին գործոց նախարարութիւնը հեռագրեց Պիղայի կառավարիչին որ հրդեհէն վնասուողներուն ամէն պէտքերը հոգացուին. նաեւ հրդեհներու առաջքը առնուելու եւ շուտով մարելու մասին պէտք եղած միջոցները պատրաստուին։

ՊՐՈՒՍԱՅԻ մէջ հաստատուած Կայս. Թանգարանի ճիւղին բացումը պիտի կատարուի Կայս. Գահակալութեան տարեդարձին օրը։

ՄԱԽՍՈՒՍԷԻ հաշուոյն Գերմանիոյ մէջ շինել տրուած Պաղտատ շոգենաւը, որուն Պոլսոյ նաւահանգիստը ժամանած ըլլալը ծանուցուեցաւ, երէկ փորձուեցաւ։ Ֆէնէր Պաղչէի, Հէյպէլի կղզիի եւ Եէշիլգիւղէի մէջտեղը երթեւեկեց ժամը տասնըչորս մղոն արագութեամբ, որով ընդունելութիւնը կատարուեցաւ։ Հալէպ շոգենաւին փորձն ալ վաղը պիտի կատարուի։ Այդ երկու շոգենաւերը Կայս. Գահակալութեան տարեդարձին օրը պիտի սկսին երթեւեկել։

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ.— Երէկ առաւօտ Սէնթ-Էսփրի եկեղեցիին մէջ հոգեհանգիստ կատարուեցաւ մօնսէնեօր Պօնէթիի համար։ Իզմիրի պապական նուիրակ մօնսէնեօր Մարէնկօ որ, մասնաւորաբար Կ. Պոլիս եկած է, հանդիսաւոր պատարագ մատոյց՝ շրջապատուած բազմաթիւ կղերականներէ։ Ֆրանսական դեսպանատան գործակատար Պ. Պոսթ եւ երկրորդ թարգման Պ. Լըտաւ ներկայ գտնուեցան։

ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆ.— Իգտամ կ'իմանայ թէ առեւտրական երկրորդ դատարանը սնանկ հռչակած է Մեծ Շուկայ, Գալաթաքճըլար Պազը, հաստատուած կօշկավաճառ Իպրահիմ Շէվգը էֆ.ն։ Դատարանին անդամ Րիզա պէյ ժիւրի գամիսէր կարգուած է եւ փաստաբան Սաատէտտին պէյ ու Կարապետ էֆ. ալ սէնտիք։

ԻԶՄԻՐԷՆ հետեւեալը կը գրեն.— Գարբը Եաքա բնակող յոյն աղջիկ մը, տասնըեօթը տարեկան, երկու ամիս առաջ ամուսնացաւ։ Երիկը իրենց կենակցութեան առաջին օրերուն ուզեց շահագործել կինը. ուստի որոշեց հանրատան միջնորդի մը յանձնել դրամի փոխարէն եւ Աղեքսանդրիա ղրկել։ Կինը կռահելով, հեռացաւ եւ մօրը տունը գնաց ու միւս կողմէ բողոքեց մետրապոլիտարանին։ Երկուքն ալ հոն հրաւիրուեցան եւ մետրապոլիտի փոխանորդը հարկ եղած յորդորները կ'ընէ, որպէս զի սիրով կենակցին։ Երիկը զգածուած ըլլալու երեւոյթը ունէր. բայց հազիւ թէ մետրապոլիտարանէն դուրս ելած էին, դաշոյնը քաշելով կնոջը գլխուն իջեցուց՝ ականջը եւ երեսին մէկ մասը կտրելով։ Ոճրագործը փախաւ։

ՄԱՀԱՑՈՒՑԱԿ.— Օգոստոս 9էն 15 Կ. Պոլսոյ եւ արուարձաններուն մէջ պատահած մահերու թիւն է 232, որոնց 1ը թիֆոյէ, 4ը՝ ծաղկախտէ, 1ը՝ կեղծմաշկէ, 1ը՝ կարմրախտէ, 8ը՝ շնչողական գործարաններու հիւանդութիւններէ եւ միւսներն ալ՝ զանազան ախտերէ։

ԺԱՆՏԱԽՏ.— Օգոստոս 13ին եւ 15ին Աղեքսանդրիոյ մէջ ժանտախտէ մէյմէկ դէպքեր պատահեր են։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ.— Ուրբաթ օրը ժամը 4ու կէսին Իզմիրի մէջ երկրաշարժի թեթեւ ցնցում մը զգացուեր է։

ԹԻՐԷ ՊԱՇԻԻ մէջ հելլենացի կօշկակար Եօրկի, երէկ ժամ 3ու կէսին, կօշկակարի դանակով մը ինքզինքը կուրծքէն վիրաւորեց երկու տեղէ։ Կեանքը վտանգի մէջ է։

Տես չորրորդ երես Քարմէլ Օրիանթալի գինիի եւ գոնեաքի ծանուցումը։

ՎԻԷՆՆԱԿԱՆ ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ
ՎԱՐԺԱՐԱՆ
Ի ՓԱՆԿԱԼԹԻ
48րդ ՏԱՐԵՇՐՋԱՆ

Վարժարանս վերստին կը բացուի 1/14 սեպտ. 1904։

Վարժարանս ունի արդի երկրորդական դպրոցներու (école secondaire moderne, Realschule) Ծրագիրը՝ միջավայրին պիտոյից յարմարցուած։

ԼԵԶՈՒՆԵՐ.— Հայերէն, Թուրքերէն, Գաղղիերէն, Գերմաներէն, Անգլիերէն։

Գիտութիւններ.— Ուսողական, բնագիտական, բնապատմական, պատմական, (կ'աւանդուի Գաղղ. եւ Գերմ. լեզուներով)։

Առեւտրական Աշխարհագր. Թուաբան. Թղթակցութիւն (Գերմ. Գաղղ. Անգլիերէն)։

ՈՒՍՄՈՒՑԻՉՆԵՐ.— Ներքին եւ արտաքին՝ 20 ուսուցիչներ պիտի դասախօսեն։

Նորամուտ աշակերտաց ընդունելութիւնն Օգոստ. 16էն կը սկսի։

ՎԱՐԻՉ
Հ. ԳԱԲՐԻԷԼ Ծ. Վ. ՄԷՆԷՎԻՇԵԱՆ

39 7—20

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ

ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ազգ. Պատրիարքարանի

Յառաջիկայ հինգշաբթի, 19 ամսոյս, Օգոստափառ Կայսեր Գահակալութեան տարեդարձն ըլլալով, նոյն օրն մասնաւոր հանդիսաւորութեամբ բարեմաղթութիւնք տեղի պիտի ունենան Մայր Եկեղեցւոյ մէջ, վասն արեւշատութեան եւ թանկագին կենաց նորին Կայսերական Վեհափառութեան։

Հետեւաբար յատկապէս կը հրաւիրուին մայրաքաղաքիս մէջ գտնուող Սրբազան եպիսկոպոսունք, Ս. Եկեղեցեաց քարոզիչք, վարդապետք եւ աւագերիցունք եւ քահանայք, ազգային աստիճանաւորք եւ Վարչական Ժողովոց եւ Տեսուչ ու Թաղական Խորհրդոց եւ Հոգաբարձութեանց անդամք նոյն օրն, ժամ ճիշդ 2ու կէսին ներկայ գտնուիլ ի Պատրիարքարանս, իբր հրաւիրագիր նկատելով ներկայ յայտարարութիւնս։

(Կնիք)

Աստուածածնայ մեռելոցի տօնին առթիւ, երէկ, Բերա, Բանկալթիի Ս. Գրիգոր Լուսաւորչի մատրան մէջ Ս. Պատարագ մատոյց Տ. Հմայեակ եպիսկ.։ Մատուռը լեցուած էր երկսեռ հոծ բազմութեամբ։ Պատարագիչ Սրբազանը գեղեցիկ քարոզ մը խօսեցաւ, որով ի վեր հանեց պէտքը հոգիի, սրտի եւ մաքի գեղեցկութիւններուն, որոնք ոչ թէ անձի մը՝ նոյնքան ալ անհրաժեշտ են ժողովուրդի մը համար։ Եւ այս առթիւ յորդորներ տուաւ, լաւ մայրեր պատրաստել, կրթութեան եւ զարգացման տարածման նպաստել, եւն.։ Այս մեռելոց յիշատակը յարգելու եւ տօնելու մեր պարտականութիւնը յիշեց, եւ քարոզը վերջացուց բարեմաղթութիւններ ընելով Վեհ. Սուլթանին արեւշատութեան համար։ Պատարագի արարողութենէն վերջ, թափօր կազմելով, հոգեհանգիստ կատարուեցաւ յարակից գերեզմանատան մէջ Հոգեւոր Տէրոջ (Տ. Յակոբ Դ. Կոթողիկոս) դամբանին վրայ, ի ներկայութեան հոծ բազմութեան մը։

—Ազգ. Հիւանդանոցի աղջկանց Որբանոցին չափահաս սանուհիներէն վեց-եօթը Խասգիւղի Գալֆաեան Որբանոցը պիտի փոխադրուին ի մօտոյ, իրենց ուսումը շարունակելու համար, եւ Գալֆաեան Որբանոցէն ալ նոյնքան թիւով սանուհիներ Հիւանդանոցի Որբանոցը պիտի ընդունուին։

—Կարապետ էֆ. Խաչատուրեան, որուն Երուսաղէմէ Կ. Պոլիս վերադարձը ծանուցինք երէկ, Բերա՝ Ս. Պատրիարք Հօր բնակարանը երթալով, տեսակցեցաւ Ն. Սրբազնութեան հետ։

—Հայ աղջկան մը ամուսնական գործին առթիւ Պատրիարքարանի եւ պարսկական դեսպանատան միջեւ բանակցութեան առարկայ եղած խնդիրը կարգադրուեր է։

—Ամասիոյ եւ Մարզուանի առաջնորդ Տ. Արիստակէս եպիսկ. Վանքեան՝ մայրաքաղաքս հասնելէն ի վեր առաջին անգամ ըլլալով Պատարագ մատոյց Ս. Աստուածածնայ կիրակի օրը, Պէյքօզի Ս. Նիկողոս եկեղեցւոյն մէջ, ուր ներկայ էր նաեւ իր հոգեւոր ծնողը՝ Տ. Բարթուղիմէոս Սրբազան։ Ո՛չ միայն Պէյքօզէն, այլ եւ շրջակայ գիւղերէն բաւական բազմութիւն խռնուած էր եկեղեցին։ Եկեղեցական արարողութեանց աւարտումէն ետքը, ճաշ մը տրուեցաւ Տ. Բարթուղիմէոս Սրբազանի բնակարանը, ուր հրաւիրելոց մէջ կը գտնուէր Պէյքօզի գայմագամը։

—Ս. Պատրիարքը բացատրութիւն պահանջեր է Սկիւտարի Թաղային մարմիններէն, տեղւոյն Ազգատախնամին կազմալուծեալ վիճակին նկատմամբ։

—Վանայ Երամեան վարժարանը այս տարի ունեցեր է 9 ընթացաւարտ, որոնք խնամով գրուած ճառեր արտասաներ են՝ իրենց կարողութիւնը ապացուցանող։ Յիշեալ վարժարանը իր 26րդ տարեշրջանը կը լրացնէ եւ իր ընթացաւարտներուն ընդհանուր թիւը կը հասնի 83ի։

—Մեր աշխատակիցներէն Ն. Թօթվայեան էֆ.ի տասներեք տարեկան որդին, Տիրան, Սամսոնի մէջ կատաղի շունէ մը խածուած ըլլալով, տեղւոյն քաղաքապետական բժիշկին կողմէ տրուած տեղեկագրին համաձայն, 10 օր առաջ Պոլիս ղրկուած է, եւ այժմ կը դարմանուի Բժշկական Վարժարանի կատաղադարմանութեան ճիւղին մէջ։

Ս. ՓՐԿՉԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հոգաբարձութիւնս շնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ Սահակ էֆ. Խանճեան երրորդ անգամ ըլլալով 323 1/2 ղրշ.ի գումար մը յանձնած է գրասենեակս իբր հագուստի վասն ներկայ տարւոյ եւ զոր հանգանակած է հետեւեալ բարեսէր ազգայիններէ։

Գումար նախորդ ցուցակաց 870. Տիկին Երմօն Կ. Սէֆէրեան 60, Տիկին Արշէմ Տ. Էգնաեան 47ուկէս, Գալուստ էֆ. Մսրրեան, Կարապետ էֆ. Պոյաճեան եւ Սեդրակ էֆ. Մալըմեան 20ական, Տիկին Հռիփսիմէ Գասպարեան, Օր. Յուլիանէ Ն. Սարգիսեան, Արմենակ էֆ. Շալճեան, Խաչատուր էֆ. Թօրոսեան, Մարտիկ էֆ. Գրիգորեան, Յակոբ էֆ. Պառաւեան եւ Մ. Շահին էֆ. Յարութիւնեան 10ական, Անտոն էֆ. Գալֆաեան, Խաչիկ էֆ. Գ. Համամրկեան, Խաչիկ էֆ. Գրիգորեան, Միհրան էֆ. Ծրապաեան, Միհրան էֆ. Զէնիճեան, Մկրտիչ էֆ. Ն. Յակոբեան, Յակոբ էֆ. Գ. Համամճեան, Սիմոն էֆ. Տէրօհանեան, Սահփան էֆ. Հալաճեան, Վահրամ էֆ. Աղարթմաճեան, Տիգրան էֆ. Բոզունակեան Տիգրան էֆ. Գալայճեան եւ Տիրան էֆ. Յակոբեան 5ական ղրշ.։ Համագումար 1192ուկէս ղրշ.։

(Հոգաբարձութիւն)

ՍԱՓՐԻՉԵԱՆ ԷՖ. ԱՏԱՊԱԶԱՐ.— Կը խնդրենք որ հաճիք պատասխանել մեր նամակներուն պարունակութեանց։

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍ ՏԸ ՔՕՆՍԹԱՆԹԻՆՈՓԼ)

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՃԱՊՈՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ԼԻԱՕ-ԵԱՆԿ

ՍԱԽԱՐՈՎ ԶՕՐԱՎԱՐԻՆ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐԸ

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ, 29 օգոստոս.— Սախարով զօրավարը, Լիաօ-Եանկի շուրջը կատարուած ճակատամարտները հեռագրելով Ռուսիոյ ընդհանուր սպայակոյտին, կ'ըսէ.— «Օգոստոս 26ին հարաւային ճակատին վրայ Ճափոնները հինգ զօրաբաժինէ բաղկացած, յարձակողականի սկսան։ Ռուսական յառաջապահները ամուր դիրք մը նահանջեցին Անչանչանի մօտ։ Հարաւային արեւելեան ճակատին վրայ Ճափոններուն յարձակումները ետ մղուեցան։ Առտու վրայ ռուսական ձախ կողը յարձակողականի սկսաւ եւ Ճափոնները ետ մղեց դէպ ի Թաւչինքու եւ Թոշինթաւեա, արեւելքի ուղղութեամբ, ուր կատաղի ճակատամարտ մը ունեցաւ խումբ աւելի բազմաթիւ զօրութեան մը դէմ։ Ռուսերը, Ջաաւի բարձունքներուն վրայ զետեղուած իրենց թնդանօթներուն օժանդակութեամբը, նախ ետ մղեցին ճապոն. բոլոր յարձակումները։ Ճակատամարտը այնքան սաստկացաւ որ նոյնիսկ սուիններով կռուեցան. սակայն վերջապէս, թշնամին թուով աւելի ըլլալուն հետեւանքով, Ռուսերը նահանջեցին իրենց գլխաւոր դիրքերը։ Ամէնէն աւելի պէտք է յիշել Թամպովի զօրագունդին քաջագործութիւնը Ջաաւի մէջ, որ տասնըհինգ ժամ շարունակ պաշտպանեց յառաջացեալ դիրք մը, զոր այն ատեն միայն թողուց երբ Ճափոնները շրջանցիկ շարժում մը կատարեցին։ Այդ զօրագունդը թողուց վեց թնդանօթ, անգործածելի վիճակի մէջ։ Արեւելեան ճակատին վրայ Ռուսերուն կորուստը հազար հինգ հարիւրէն աւելի է։ Օգոստոս 27ին Ճափոնները յարձակում չկատարեցին ամբողջ ճակատին վրայ։ Ռուս զինուորները տոկունաբար քաշուեցան նոր դիրքեր։ Կէսօրէն ետքը Ճափոնները յարձակողականի սկսան դէպ ի Թաւէ՛բին»։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— (Պաշտօնական).— Օգոստոս 28ին Ճափոնները իրենց յարձակողականը շարունակեցին Անչանչանի եւ Լինիաիզանի մէջտեղը։ Ռուս զինուորներուն նահանջին առթիւ վերջապահի դիմադրութիւններ կատարուեցան։ Կիսաբաժին հրամանատար Թաւբաքովի զօրավարը եւ Ռամպէն գնդապետը այդ միջոցին սպաննուեցան։ Ռուս զինուորներէն չորս հարիւր հոգի վիրաւորուեցան, բայց ամէնքն ալ դարմանուեցան։ Ճափոնները ահագին կորուստ ունին։ Բանակին միւս շրջանակներուն մէջ հանդարտութիւն կը տիրէ։

ԾՈՎԻ ՎՐԱՅ

ԼՈՆՏՈՆ.— Անգլիական չորս յածանաւեր եւ թնդանօթակիր մը հարաւային Ափրիկէի ջուրերուն մէջ կը փնտռեն ռուսական Սմոլենսք եւ Սէն-Բեդերսպուրկ օժանդակ-յածանաւերը։

ՔԻՕԼՆ.— Բեդերսպուրկէն կը հեռագրեն Քէօլնիշէ Ցայթունկի թէ Պալթիկի նաւատորմիղը, Ռոժեսթվենսքի ծովակալին հրամանատարութեամբ, օգոստոս 25ին ծովուն բացը ելեր է, տասը օրուան համար, ինչպէս կ'ըսուի։

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՕՆԱԼ)

ԼՈՆՏՈՆ, 29 օգոստոս.— Լիաօ-Եանկի շուրջը չորեքշաբթի, հինգշաբթի եւ ուրբաթ օրերը կատարուած ճակատամարտներուն առթիւ Ռուսերը հինգ հրետանի կորսնցուցին. նաեւ հինգ հազար մեռեալ ու վիրաւոր ունեցան։

—Ռուսերուն ամբողջ ոյժը դէպ ի Լեաօ-Եանկ համախմբուած է, ուր Քուրօբաթքին զօրավարը որոշած է ճակատամարտ կատարել։

—Քուրոքի, Օքու եւ Նօծու զօրավարներուն ճապոնական բանակները Լիաօ-Եանկի վրայ կը քալեն։

—Զինական աղբիւրէ լուր կը տրուի թէ օգոստոս 27ին Ճափոններուն կողմէ Փօրթ-Արթուրի դէմ կատարուած յարձակում մը ետ մղուեր է։ Ճափոնները ահագին կորուստ ունեցեր են։

ՀՌՈՄ.— Կը հաւաստուի թէ դժուարութիւնները վերցուելով Աւստրիոյ եւ Իտալիոյ միջեւ առեւտրական դաշնագրութիւնը կնքուեր է։

—Լովալի եպիսկոպոսը, երէկ, Հռոմ ժամանեց եւ Պապին կողմէ ընդունուեցաւ։

ՔՈՓԷՆՀԱԿ.— Յունաստանի թագաւորը, այսօր, Քոբէնհակ ժամանեց։

Պարտիզակի մեր գործակալն է Աստուածատուր էֆ. Տէր Մկրտիչեան, որուն կրնան դիմել «Արեւելք»ի բաժանորդագրուիլ փափագողները։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 16 Օգոստոս

Օսմ. Քոնսոլիտէ Միացեալ	Օ. Ո.	94	03
Ամէնէն բարձր գին	»	94	08
Ամէնէն վար գին	»	93	29
Ռումէլիի Երկաթուղի գոց.	Ֆր.	121	50
Ամէնէն բարձր գին	»	121	75
Ամէնէն վար գին	»	121	25

ԲԱՑՈՒՄ 17 Օգոստոս

Օսմ. Քոնսոլիտէ Միացեալ	Փ. Փ.	94	08
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	121	75
Տիւրքէթի Թալրէ		39	—
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		—	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Յունական պանքա		225	—
Տէրքօս		248	50
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	20
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		6	62
» ժուիսանս		2	—
» պարտաթուղթ		492	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ		518	—
Թրանսվալ		90	—
Քրէտի Ֆոնսիէ Էժիբսիէն Ա		261	—
» » » Բ		266	—
Լավրիօն		49	—
Անատոլուի երկաթուղի բաժնեթուղթ		11	10
» պարտաթուղթ «		535	—

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	—	—
» » » չէք	»	169	17 1/2
Բարիզ » »	Ֆր.	23	05
» » » չէք	»	—	—
Պէրլին անտոկոս չէք	մարք	18	72
Վիէննա չէք	Քրոն.	21	91

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	16
Անգլիական ոսկի	»	109	35
Բօլ Էմբէրեալ	»	89	20
Քրիմէց	»	51	08
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	02
Մէթալիք	»	—	—
Ռուպլի Թղթադրամ	Օ. Ո.	8	62

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 29 Օգոստոս

Անգլիական Քոնսոլիտէ		88	25
Միացեալ պարտք բաց.		85	50
գոց.		85	87
Օսմանեան Պանքա		12	63
Ռուսական 1888-1889		93	—
Հելլենական 5 %		45	50
» Մոնոբոլ		47	50
Պուլկարական 1892		93	—
Էժիբսիէն Ունիֆիէ		105	—
Ճափոնական %		74	75
[illegible]		3	68
Շարթըրտ		1	56
[illegible]		25	36 1/4

ԲԱՐԻԶ, 29 Օգոստոս

Ֆրանս. Ռանթ 3 %		98	[illegible]
Միացեալ պարտաթուղթ բաց.	Ղրշ.	87	50
գոց.	»	87	72
Օսմ. Կայս. Պանքա	Ֆր.	568	—
Օսմանիէ	»	—	—
Ռումէլի երկաթուղի	»	128	—
[illegible]	»	456	—
Օսմ. Ռէժի	»	379	—
Բրիօրիթէ Թիւրք 4 %	»	507	—
Քրէտի Լիոնէ գուբոնը կտրած	»	1145	—
Իտալական Ռանթ	»	103	95
Սպանիական արտաքին	»	87	32
Աւստրիական	«	102	70
[illegible]	»	95	50
Ռուսական 4 %, 1901	»	93	20
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	255
[illegible]	»	—	—

ՎԻԷՆՆԱ, 29 Օգոստոս

Փոխան. Լոնտոնի վրայ	Ֆր.	239	70
Ռումէլի երկաթուղի	»	128	—
Օսմ. Ռէժի	»	—	—

ՊԷՐԼԻՆ, 29 Օգոստոս

Միացեալ պարտաթուղթ	Ֆր.	84	40
Ռումէլի երկաթուղի	»	128	30
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	102	80
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	300

ՊՐՈՒՔՍԷԼ, 29 Օգոստոս

Միացեալ պարտք		86	75
Յուժէլի երկաթուղի		122	50

ՔՐԷՏԻ ՖՕՆՍԻԷ ԷԺԻՊՍԻԷՆ

238րդ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ 3 % ՏՈԿՈՍԱԻՈՐ ՊԱՐՏԱԹՈՒՂԹԵՐՈՒ

1886ի շրջաբերութիւն

16 ՕԳՈՍՏՈՍ 1904

220,977 թիւը 50,000 Ֆրանք շահած է

Հետեւեալ 25 թիւերը 1000ական ֆր. շահած են

65,497 171,315 284,708 314,571 349,079
99,905 195,596 277,996 316,984 350,574
114,030 202,139 279,477 332,818 360,003
124,823 235,142 284,819 343,622 372,147
151,817 271,638 307,164 347,975 380,159

⁂

17րդ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ 3 % ՏՈԿՈՍԱԻՈՐ ՊԱՐՏԱԹՈՒՂԹԵՐՈՒ

1903ի շրջաբերութիւն

16 ՕԳՈՍՏՈՍ 1904

600,738 թիւը 50,000 Ֆրանք շահած է

Հետեւեալ 25 թիւերը 1000ական ֆր. շահած են

434,388 484,725 526,793 592,670 706,418
438,070 495,685 533,406 621 436 749,173
458,784 495,947 537,163 647,856 752,050
474,374 502,406 584,630 674,915 771,681
483,857 508,583 588,624 697,694 790,296

Վճարումները կը կատարուին 1904 սեպտեմբեր 1էն սկսեալ Գահիրէի մէջ Ընկերութեան կեդրոնատեղիէն, իսկ Կ. Պոլսոյ, Աղեքսանդրիոյ եւ Իզմիրի մէջ Քրէտի Լիոնէի կողմէ։

ԱԶԴ.— Գաւառական կարեւոր կեդրոններու մէջ երկար տարիներէ ի վեր ՏԵՍՉԻ պաշտօնը յաջողապէս վարող անձ մը եւ ունենալով ի ձեռին վաւերագիր Ուսումն. Խորհրդոյ եւ բարւոք պաշտօնավարութեան վկայագիրներ, կը փափաքի մայրաքաղաքս եւ կամ գաւառաց ազգ. վարժարանաց մէջ՝ տեսչական կամ ուսուցչի պաշտօն ստանձնել։

Մանրամասնութեանց համար, դիմել Ղալաթիա, Սեդրաք խան թիւ 5, «Բիւզանդեան Գրատուն» անձամբ կամ նամակով։ 2—4

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852
Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ եւ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396 ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396
ԽԱՆԻ ԳԱՐՆԶՐԱՏԱՆ ՎՐԱՅԻ ՅԱՐԿԸ
(Ձիլա Զաւըգեանց դէմը)

Նուրբ, ճաշակաւոր եւ դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստէ, յար եւ նման բնականի, դէմքի ձեւաւորութիւն, բան առնելի, ծամելու դիւրութիւն, եւ ազատ արտասանութիւն երաշխաւորեալ։ Ինչպէս նաեւ կատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ առանց ցաւի ատամնահանութիւն։ 42

Ձմեռները կիրակի օրերն ալ, (մինչեւ կէսօր) ինչպէս նաեւ ամէն օր, (մինչեւ կէսգիշեր հիւանդ կ'ընդունի։ 7–54

ԿԵԴՐ. ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԳՈԼԷՃ ԱՅՆԹԱՊ

Հաստատութիւնս ունի մէկէն մինչեւ եօթը տարի տեւող դասընթացքներ Քրիստոնէական կրօնքի, բնագիտութեան, չափագիտութեան, կենսաբանութեան, պատմութեան, իմաստասիրութեան, անտեսագիտութեան, Օսմաներէնի, Հայերէնի, Անգլիերէնի, Ֆրանսերէնի, Նոր Կտակարանի, Յունարէնի եւ երաժշտութեան։ Տարեթոշակն է 9 եւ 10 ոսկի օսմ.։ Յայտագիրներ կը ղրկուին ձրի, երբ խնդրուին Տնօրէնութենէն։ Յառաջիկայ տարեշրջանը կը սկսի սեպտ. 14ին։ Բոլոր ուսանողները ներկայ գտնուելու են այդ օրը կամ այդ օրէն առաջ։ Նորեկ եւ «պայմանեալ» (միւսանգամ քննելի) ուսանողներ իրենց քննութիւններն աւարտելու են՝ դասաւանդութիւնները չսկսած։

38 7—8

ԲԱՐՁՐ. ՎԱՐԺԱՐԱՆ Ի ՊԱՐՏԻԶԱԿ
25րդ տարեշրջան

Վարժարանը, իր 25ամեակին առթիւ վերակազմուած է նոր եւ լաւագոյն կարգադրութիւններով. կը բացուի Դշ. օր Սեպտեմբեր 7ին (Ն. Տ.)։ Առեւտրական ուսումներ մեծ տեղ մը կը բռնեն բարեփոխեալ Ծրագրին մէջ։ Վարժարանին Ուսմանց Ընթացքը վեցամեայ է, 2 տարի նախապատրաստական եւ 4 տարի ալ Վարժարանական կարգերու համար։ Ուսուցչական մարմինը կը բաղկանայ հմուտ եւ փորձառու ուսուցիչներէ որոնց 5ը գոլէճներու ընթացաւարտներ են եւ 1ը՝ համալսարանական մը։ Առողջական տեսակէտով Վարժարանին դիրքը անզուգական է։ Իր յատուկ բժիշկը մօտէն կը հսկէ աշակերտներուն առողջական վիճակին վրայ։ Տնօրէնը եւ ուրիշ 4 գիշերօթիկ ուսուցիչներ, որոնք Վարժարանին շէնքին մէջ կը բնակին, մօտէն կը հսկեն աշակերտներուն վարք ու բարքին վրայ։ Վարժարանին տարեթոշակն է 16 օսմ. ոսկի, որուն կէսը Սեպտ.ի սկիզբը վճարելի է, եւ միւս կէսը՝ Յունուարի վերջերը։

ՄԱՆՕԹ.— Կ. Պոլսէն եկող հին եւ նոր աշակերտներ կրնան կէս գինով Հայտար-Փաշայէն երկաթուղիով Իզմիտ գալ, դիմելով մինչեւ Օգոստ. 18/31 Պոլպուլ-Հառու, Գրիգոր էֆ. Շահպազեանի։ Վարժարանին նոր յայտագիրը ստանալու համար դիմել Մր. Ո. Ո. Բիֆի, Պոլպուլ-Հառու, Կ. Պոլիս։ 6-15

PHŒNIX ASSURANCE Co Ld
“ՖԻՆԻՔՍ„

ESTABLISHED 1782

ՀԻՄՆԵԱԼ Ի ԼՈՆՏՈՆ 1782 ԻՆ
ԿԸ ԳՈՐԾԷ Ի ՊՈԼԻՍ 1869ԷՆ Ի ՎԵՐ

ԱՆԳԼ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐ.
Դրամագլուխ եւ պահեստի դրամ
Անգլ. ոսկի 4,218,000

ՖԻՆԻՔՍ սոսկ հրդեհի դէմ Ապահովագրական Ընկերութիւն մըն է, ծանօթ իր պատուաւորութեամբ եւ վնասուց մէջ իր անմիջական վճարումներով։

ՖԻՆԻՔՍ կ'ապահովագրէ հրդեհի եւ կայծակի դէմ ամէն տեսակ անշարժ եւ շարժուն ստացուածք, յոյժ նպաստաւոր պայմաններով։

Ընկերութեան նշանաբանն եղած է.

ՈՒՂՂԱՄՏՈՒԹԻՒՆ և ԱՆՄԻՋԱԿԱՆ ՀԱՏՈՒՑՈՒՄՆ ՎՆԱՍՈՒՑ։ Ցա՛րդ վճարած է աւելի քան 27,000,000 անգլ. ոսկի։

Ընդհ. գործակալ Պոլսոյ եւ գաւառաց։ Գ. ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ

Վիքալիս խան, Պանք Օթոմանի քով Ղալաթիա

Փոխ գործակալք ի Պոլիս
ՌՈՒԲ. ԱԲԻԿԵԱՆ ԺԻՎԱՆ ԷՔՍԷՐՃԵԱՆ
Էմին պէյ խան Ֆնտգլեան խան
[illegible]
Ա. ԷՆՔՍԷՐՃԵԱՆ

ՕՍՄ. ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՔԻ

Օսմ. 4% Բրիօրիթէ փոխառութեան պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ թիւ 28 կտրօնին, որուն պայմանաժամն է 1904 սեպտ. 1) 14. ինչպէս նաեւ 1904 Օգոստոս 1) 14 28 գ վիճակահանութեան մէջ ելած պարտաթուղթերուն փոխարէնը պիտի վճարուի յառաջիկայ սեպտ. 1(14էն սկսեալ, կտրօններու վրայ նշանակուած բոլոր քաղաքներուն մէջ։ 2—5

ՈՍԿԻ ՇՔԱՆՇԱՆ, ՓԱՐԻԶ 1900Ի

Ընկերութիւն Քարմէլ Օրիանթալ
ԲՆԱԿԱՆ ԳԻՆԻ ԵՒ ԳՈՆԵԱՔ
ՌԻՇՈՆ ԼԸ ՍԻՈՆԻ (ՊԱՂԵՍՏԻՆ) մեծ մառաններէն
Վերջին կայսերական բժշկական ժողովոյ տարրալուծումը

1903 յունիս 2ին այցելեցինք Քարմէլ' Օրիանթալի մառանները որ կը պարունակէին 600 տակառ եւ 49,000 շիշ: Մեր անձնական ընտրութեամբ, տակառներէն 26 եւ շիշերէն 24 նմոյշ առինք որոնց տարրալուծումը հաստատեց թէ Քարմէլի գինիները քիմիական բաղադրութենէ զուրկ]
ԲՆԱԿԱՆ, ԶՕՐԱՑՈՒՑԻՉ ԵՒ ՔՈՒԹԻՉ ԵՆ

Փարիզի բժշկական Ֆագիւլթէին բրոֆէսէօր Ա. ԲՈՒՇԷԻ, Պօրտոյի գիտութեանց Ֆագիւլթէին բրոֆէսէօր ԿԱՑՈՆԻ, Համալսարանին քաղաքապետութեան Երդուեալ Քիմիագէտ Ս. ԷՆՈՔԻ, Ս. Բեդերսպուրկի կայսերական համալսարանին բրոֆէսէօր Ա. ԲԷԼԻ եւ Օտեսայի կայսերական համալսարանին բրոֆէսէօր Ա. ՎԷՐԻԿՈՒ կողմէ տարրալուծուած

ԿԸ ՎԱՃԱՌՈՒԻ ԱՄԷՆ ԿՈՂՄ: Գրասենեակ եւ մթերանոց. ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՔԱՐԱՔԸ, ՍԻԹԷ ՖՐԱՆՍԵԶ թիւ 145—147
9 Երիկէջին եւ խցանի բաբսիլներուն վրայ պահանջել գործարանին վաճառանիշը որ կը կրէ Քարմէլ Օրիանթալ Ընկ. բառերը 19–50

SOCIETE CARMEL-ORIENTAL
RAISIN DE CANAAN
(ՎԱՃԱՌԱՆԻՇ)

65 ՏԱՐՈՒԱՆ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆ
ԱԼՔՈԼ ՏԸ ՄԱՆԹ
ՏԸ ՌԻՔԼԷՍ
RICQLÈS
ՄԻԱԿ ՃՇՄԱՐԻՏ ԱԼՔՈԼ ՏԸ ՄԱՆԹ
ՈՐ ԾԱՐԱՒԸ ԿԸ ՅԱԳԵՑՆԷ ԵՒ ՋՈՒՐԸ ԿԸ ՄԱՔՐԷ

Կը բուժէ սրտի, գլխու եւ ստամոքի ցաւերը, ինչպէս նաեւ դժուարամարսութիւնը, եւ քոլէրինը.

Ակռաներու եւ արդուզարդի համար շատ լաւ է. Նաեւ համաճարակներու դէմ իբրեւ նախազգուշական միջոց կը ծառայէ:

ԿԵՂԾԻՔՆԵՐԷՆ ԶԳՈՒՇԱՆԱԼ
ՌԻՔԼԷՍ ԱՆՈՒՆԸ ՊԱՀԱՆՋԵԼ
ԱՆՄՐՑԵԼԻ
ԱՆԴԱՄ 1900Ի ՓԱՐԻԶԻ ԺԻՒՐԻԻՆ
ամէն դեղարաններու մէջ կը ծախուի
26 36

ՍԱԼԱՄԱՆՏՐ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ
կեդրոնատեղի՝ ԱՄՍԹԷՐՏԱՄ
Դրամագլուխ եւ պահեստ
ՖՐ. 7,500,000

Ընկերութիւնը նպաստաւոր պայմաններով եւ սակերով հրդեհի դէմ կ'ապահովագրէ տուներ, մթերանոցներ, գործարաններ, եւն. ինչպէս նաեւ անոնց պարունակութիւնը, Կ. Պոլսոյ եւ ամբողջ Թուրքիոյ մէջ:

Ընկերութեան դրամատունն է Օսմ. Կայս. Պանքան:

Ընդհանուր գործակալ
ՖՕՍԿՕԼՕ ՄԱՆԿՕ ԵՒ ԸՆԿ.
Կալաթա Գարա Մուսթաֆա փողոց թիւ 4
30 14—50

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ
Ամէն ամիս երկու անգամ կը բանին Լիվըրբուլի եւ Արեւելքի միջեւ

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Իվէրնիա	13900	[illegible]	559
Սաքսոնիա	13900	[illegible]	4841
Լուքանիա	12950	[illegible]	3331
Քամփանիա	12950	[illegible]	2948
Ուլթոնիա	8845	[illegible]	2936
Ումպրիա	8128	[illegible]	2935
Էթրուրիա	8120	[illegible]	3357
Սէրվիա	7392	[illegible]	218
Աուրանիա	7269	[illegible]	16

Դիմել առ ՃՕԼԻ Է. ՍԻԿԸՐ
37 - 50 Joly et Seagor
Մէյմոնէթլի խան, թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա, Թօփհանէ Մուսթաֆա փողոց: 14

ՄՕՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվըրբուլի Պօրտոյի Միջերկրականի եւ Սեւ Ծովի միջեւ բանող շոգենաւեր:

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
[illegible]	3000	Թիպս	2500
[illegible]	3000	Նէքթիս	2100
Թէյալըր	3000	Օսարիս	2250
Թեւնոպուս	3000	Թիպա	2250
Ֆայոս	3000	Սֆինքս	2000
Օսանլի	3000	Կասթըրի	1500
Մացիուս	2500	[illegible]	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՈՒԻԹՈՂ եւ ԸՆԿ.
Ուիթթալ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ եւ ԸՆԿ.
20 26-50 13 Ճէյմս Սդրիթ Լիվըրփուլ

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿ
7 1904 Մայիս 15 երկուշաբթի օրէն սկսեալ մինչեւ յուլիս 31 20 - 35

Վոսփորէն կամուրջ

10 15 ա. հիսար. զանտ. վանի. չէնկ. պէյլ. գուզգ. պէշկ.
10 30 Պէյք. Եէնք. էմիրկ. ռ. հիսար, պէպէք. արնվ. Գրչ. Օրթ. Պէշկ. զ. թ.
11 25 Գուզգ պէշիք
10 5 Պյք. բաշպ. չպգլ. զանլ. միրկ. ա. հիսար.
11 30 Ա. հիսար զանտ. վանիք. չէնկ. պէյլ. գուզկ. զպթշ.
10 45 Ենմ. մէզր. պյքտ. Թրպ. Եէնիք. սթէն. միրկ. պէշիք.
12 15 չէնկլ. պէյլ. գուզկ. պէշիկ.
12 30 արնվ. գրչ. օրթ. պէշքթ. զապաթաշ.
11 19 պէյք. բաշպ. Ենք. չուպ. զանլ. ա. հիսար
1 17 գուզք. պէշկթ.
12 30 ա. հիսար զանտ. Պէպ. վանք. չէնկ. պէյլ. գուզկ.
1 Պէպ. արն. գրչ. օրթ. պշկ. զ պաթաշ.
1 30 Ենմ. մէզր. պէօյ. Թրպ. Եէնիք. սթն. էմիրկ. ռ. հիսար. պէպ.
1 5 Ա. հիսար զանտ. չէնկք. պէյլ. գուզկ. պէշկ.
12 45 Ենիմ. մէզպ. պյքտ. Թարպ. Եէնգ. սթն. միրկ. պէշ.
1 25 Գանլ. էմիրկ. ռ. հիսար. պէպէք. արնավ. գուրչ. օրթ. պէշկթ.
1 30 Պէօյք. Ենք. սթէն. միրկ. ռ. ա. հիսար.
1 5 Եէնմ. մէզպ. պյքտ. քիրէճ. Թրպ. պէյքօզ. բաշպ. չպուք. զանլ. ա. հիսար. զանտ. պէշկթ.
2 22 Օրթ. պէշիք. սկիւտար.
2 17 Գանտ. վանիք. չէնկ. պէյլ. գուզկ. պէշկ.
2 55 Պէշիկ. զապաթաշ. սկիւտար.
1 11 Ռ. ա. զավազ. Եէնմ. մէզր. պյքտ. Թրպ. Եէնք. սթէն. միրկ. պէշիքթաշ.
2 45 Միրկ. ռ. հիս. Պէպէք. Արնվ. Գրչ. Օրթ. պէշ. զ աշ
2 45 Պէյք. Բշպ. Չպք. Գանլճ. Ա. Հիսար. Գնտ. Վնք. Չէնկ. Պէյլ. պէշկ.
3 55 Օրթ. գուզկ. պէշթ. զապթշ. սիրքէճի.
3 30 Պէյք. բաշպ. զանլ. ա. հիս. վանի. չէնկ. Պէյլ. պէշկթ.
3 15 Ենմ. Մէզպ. պէօյք. քիրէճ. Թրպ. Եէնք. Սթէն. միրկ. Ռ. Հիսար. պէպ.
4 5 Ա. հիսա. զանտ. պէպ. արնվ. գրչ. Օրթ. պշկ. զապաթաշ. սիրքէճի.
4 30 Պէյք. բշպ. չուպ. զանլ. ա. հիս. պէյլ.
5 5 Ա. հիս. զանտ. վանք. չէնկ. պէյլ. գուզկ. պէշկթ. սկիւտ.
4 24 Ռ. ա. Գավազ Ենմ. մէզպ. պյքտ. Թրպ. Ենք. սթէն. միրկ. ռ. հիսար. պէպ. արնվ. գրչ. օրթ. պշկ.
6 — Պէյք. բշպ. զանլ. ա. հիս. զանտ. վանք. չէնկլ. պէյլ. Գուզգ. պէշկ. զպթ.
6 — Ենմ. մզրպ. պէօյք. Թարպ. Ենիք. սթն միրկ. ռ. հիս. պէպէք արնվ. գրչ. օրթ պշկ.
6 45 Պէյք. բաշպ. Եէնիք. չըպուգ. սթն. զանլ. միրկ. ռ. ա. հիս. զնտ. պէպ. ա. ն. վանիք. գրչ. պէյլ. օրթ. գուզ. պէշկ. զապթ.
7 30 Եէնմ. մէզրպ. պյքտ. Թրպ. պէյք. Եէնք. սթն. միրկ. ռ. հիսար պէպէք արնավուտ. գրչ. օրթ. պէշկ.
8 25 Գանլ. ա. հիս. զանտ. չէնկք. պէյլ. սկիւ.
9 3 Օրթ. գուզկ. սկիւտ.
7 54 Ռ. ա. Գավազ մէզպ. պէօյտ. Թրպ. Պէյք. բաշպ. չուպ. զանլ. ա. հիս. Գանտ. վ. նք. չէնկ. պէյլ. գուզկ. պէշկթ.
9 30 Եէնիմ. մէզր. պէօյքտ. Թարպ. Եէնիք. սթէն. միրկ. ռ. հիսար, պէպէք. արնվ. գրչ. օրթ. պէշկթ.
10 41 Սթէն. միրկ. պէշիկթ. սկիւտ.
10 57 Գանտ. պէպ. վանիք. գուրչ. օրթ. պէշիկ.
10 30 Պէյք. բաշպ. չպուք. զանլ ա. հիսար չէնկք պէյլ. գուզկ. պէշք. սկիւտ:
10 30 Եէնիմ. մէզպ. պէօյք. Թրպ. Են ռ. սթն. միրկ. ռ. հիս. պէպ Արնավ. գուրչ. օրթ. պէշիկ. զապաթ.
10 37 Ա. զավազ մէզար. պէօյք. Թէբպ. Եէնիք. միրկ. ռ. հիս. արնավ. զապաթ.
1 — Պէյզգ. Ենիք.

Կամուրջէն Վոսփոր

11 30 Ա. Հիս. զանլ. չուպ. Եէնք. բաշպ. Պէյք
11 25 Զպթշ. Պէշկ. Օրթ. Գո րչ. արնավ. Պէպէք ռ. հիսար. էմիրկ. ՍԹՆ. Ենք. Թրպ Պէօյք. Մէզ. Եէնմ. ռ. ա. զավազ.
11 30 Սկիւտ. Գուզկ. պէյլ. չէնկ. վանիք. զանտ. ա. հիսար.
12 35 Ա. հիս. զանլ. չպուգ. բաշպ. պէյքօզ
12 — արնավ.
12 3 Պէշկթ. զանլըճա
12 35 ա. հիսար
1 — Զապթ. պէշկթ. օրթ. գրչ. արնվ. պէպ. ռ. հ. ս. միրկ. սթն. Եէնք. Թրպ. քիրէճ. պէօյք. մէզպ. Եէնմ.
1 30 Պէշկթ. զանտիլլի
1 45 Պշկ. Օր. գրչ. արնվ. պէպ. ռ. հիս. միրկ.
1 40 Իսկ. գուզկ. պէյլ չէնկ. վանիք. զանտ. ա. հիս. զանլ. չպուք. Եէնք. բշպ. պէյքօզ.
2 05 Սկիւտարէ գուզկ. օրթաքէօյ
2 30 Պշկ. օրթ. գրչ. արնվ. պէպ. ռ. հիս. միրկ. սթէն. Եէնք. Թրպ. պէօյք. մէզպ. Եէնմ. ռ. ա. զավազ
2 45 Պէշկթ. գուզկ. պէյլ. չնկլ. զանտ. ա. հ. ս. զանլ. պէյքօզ
3 5 Զապաթաշէն Իսկ. գուզկ. օրթաքէօյ
3 30 Զապթ. պէշկթ. գուզկ. չէնկ. պէյլ. վանի. զանտ. ա. հսր. զանլ. չուպ. բաշպ. պէյք
3 45 Զապթ. պէշկթ. Իսկ. գուզկ. օրթ. պէյլ. չէնկ. գրչ. արնվ. պէպ. զանտ. ա. ռ. հիս. միրկ. զանլ. սթն. Եէնք. բաշպ. պյքօզ
4 — ա. հիսար
4 5 Պէշկթ. օրթ. գրչ. արնվ. պէպ. ռ. հիս. միրկ. սթն. Են ռ. Թրպ. պէօյք. մէզ. Եէնմ.
5 — Պշկթ. գուզկ. պէյլ չէնկ. վանք. ա. հիս. զանլ. չըպուգ. բաշպ. պէյք. Թարպ. պէօյք. մէզ. Եէնմ.
6 — Զապթ. Պէշկթ. օրթ. գրչ. արնվ. պէպ. ռ. հիս. միրկ. սթէն. Եէնք. Թրպ. պէօյիւք. մէզ. Եէնմ. ռ. ա. զավազ
6 45 Զապթ. Պէշկթ. Իսկ. գուզկ. օրթ. պէյլ. չէնկ. գրչ. արնվ. պէպ. ա. հիսար միրկ. զանլըճա
7 25 Պէշկթ. օրթ. գրչ. արնվ. պէպ. ռ. հիսար միրկ. սթէն. Եէնք. պէյք. Թարպ. պէօյք. մէզ Եէնմ.
8 40 Պշթ. Իսկ. գուզկ. օրթ.
8 45 Պէշկթ. գուզկ. պէյլ. չէնկ. վանիք. զանտ. ա. հիսար զանլ. չպուգ. բշպ. պէյքօզ
8 30 Զապաթ. պէշկ. օրթ. գրչ. արնվ. պէպէք ռ. հիս. միրկ. սթէն. Եէնիք. պէյք. մէզ. Եէնիմահլէ
9 — Պէշկ. միրկ. Ենիք. Թրապ. պէօյք. մէզ. Ենմ. ռ. ա. զավազ
9 30 Պէշկ. օրթ. գրչ. արնավ. պէպ. զանտ. ռ. հիս. միրկ. սթէն ա
10 5 Միրկ. Եէնք. Թրպ. պէօյք. մէզ. Եէնմ.
10 — Պէշիք. գուզկ. պէյլ. չէնկ. վանի. զանտլ.
10 25 Պէշքթ. զանտ. ա. հիսար զանլ. չըպուքլը բշպ. պէյք. մէզպ. ռ. ա. զավազը
10 15 Սիրքէճիէն կամուրջ Պէշկթ. գուզկ.
10 5 Պէշիկ. պէյլ. չէնկ.
10 10 Պէշիկ. օրթ. գրչ. արնվ. պէպէք
10 40 Պէշկ. պէպ. ռ. հիս. միրկ. սթն. Եէնք. Թրպ. քիրէճ. պէօյք. մէզպ, Եէնմ.
10 50 Պէշիկթ. պէյլ. վանի. զանտ. ա. հիսար
11 — Զապթ. պէշկթ. օրթ. գրչ. արնվ. պէպ. ռ. հիս. միրկ. սթն. Եէնք. պէօյք.
11 40 Պէշկ. Միրկ. Եէնք. Թրպ. պէօյք. մէզ. Եէնմ.
11 20 Զապաթաշ պէյլ. չէնկ. վանի.
12 10 Վանիքէ յէն զանտ. ա. հիս. միրկ. Եէնք. ռ պ. պէյք.
11 35 Պէշկթ. զանալ. ա. հիսար զանլ. չըպուք. բաշպ. պէյք.
11 50 Գուզկ. պէյլ. չէնկ. վանիք. պէպ.
11 45 Զապթ. Պշկ. օրթ. գրչ. արնվ. պէպ. ռ. հիսար. էմիր. սթն. Եէնք.
12 15 Պէշկթ. Եէնք. Թրապ. պէօյք մէզ. Ենիմ.
1 8 Եէնիքէօյէն բաշպ. պէյք զ
12 10 Պէշիկ. գուզկ. պէյլ. չէնկ. վանիք. զանտ. ա. հիսար
12 15 Պէշիկ. օրթ. գրչ. արնվ. պէպ. ռ. հիսար միրկեօն.

ԶԷՅԹՈՒՆՏՍ ՔԱԹԷՆԻ
ԹՆԴԼԷՆՏԻՆԷ ՄԷՅՏՍ

ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՅԻ ՆԱԽԿԻՆ ՏՆՕՐԷՆ
ՍԸՐ ԷՏԿԱՐ ՎԻՆՍԸՆԹԻ ՎԿԱՅԱԳԻՐԸ՝
Ուղղուած Զէյթունտս Քաթէնի ԷՆՏ Լիմ Ընկերութեան

Պարոններ,

Մեծ հաճոյքով ձեզ կը ծանուցանեմ թէ Օսմ. Կայս. Պանքայի մէջ հաստատած ձեր դրամարկղի սենեակները կատարելապէս գոհ թողուցած են մեզ: Կրնամ ըսել թէ այն ճարտարութիւնը որով հաստատուած են այդ դրամարկղի սենեակները, համապատասխանած են սեղանաւորական այդքան մեծ հաստատութեան մը պէտքերուն:

ԷՏՈՒԱՐՏ ԷՆՏ ՍԸՆ
Ալալէմճի խան, Պոլիս

Հայթայթիչ Օսմ. Կայս. Պանքայի, դրամարկղի սենեակներ կազմակերպող գործակալութիւններ Ղալաթիոյ, Պոլսոյ եւ Բերայի մէջ, մասնաճիւղեր Սքիւտի եւ Մանասթըրի մէջ:

ՍՈՍ
ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ
ԲԱՐՁՐ. ՎԱԼԼԷՍԻ ԻՇԽԱՆԻՆ

Մեքենայի ամէնէն մեծ յանձնարարութիւնը որ եղած ըլլայ կառավարութեան մը, Ընկերութեան մը կամ անհատական Տան մը կողմէ, այն յանձնարարութիւնն է որ Սոսթ Թիբրայթըր Քըմբէնիի եղած ու Հնդկաստանի կառավարութեան յատկացուած է: Երրորդ անգամ ըլլալով, Բրիտանական կառավարութիւնը 150 ՄԵՔԵՆԱՅԻ յանձնարարութիւն կուտայ Սոսթ Թիբրայթըր Քըմբէնիի, ինչ որ մինչեւ հիմա տրուած չէ ԲՆԱՒ: Ասիկա անվիճելիօրէն ցոյց կուտայ թէ

Սոսը գրելու լաւագոյն մեքենան է.

Արեւելքի համար Գործակալ
ԷՏՈՒԱՐՏՍ ԷՆՏ ՍԸՆ
Պոլիս, Ալալէմճի խան, Մէյտանճըգ փողոց: 32 7—48

ՌՕՍԻԱ
COMPAGNIE ROSSIA D'ASSURANCES
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՅՍԵՐ 1881Ի ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆԵԱԼ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Բեդերսպուրկ

Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կը կատարէ ընդդէմ հրդեհի, ամէն տեսակ արկածներու, ճամբորդութեան պատահարներու, երկաթուղիի ու շոգենաւի մէջ, ապրանքներու փոխադրութեան ու նաւերու սառոյցէ խորտակուելու դէմ, ինչպէս նաեւ կեանքի վրայ, ամէն կարգի պայմաններով:

Ընկերութեան դրամագլուխը, ամբողջովին վճարուած	10,666,667 Ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար	122,000,000 »
Ապահովագրեալներուն վճարուած գումար	249,400,000 »
1901 տարւոյն մէջ ընդունուած ապահովագրին ու տոկոս	54,000,000 »

Ամէն տեսակ տեղեկութեանց համար դիմել
Կ. Պոլսոյ ժառանգիչին, Ազարեան խան, Վոյվոտա, Ղալաթիա.
Տնօրէն, Կ. Պոլսոյ ժառանգիչին՝ Ա. ՀԻՒՐՄՈՒԶ 11 20–50

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Ընդմէջ Հըլի Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	1069	Գամօ	1497	Կոզօ	[illegible]	[illegible]	724	Ռոզարիօ	186
Ալէքթ	3607	[illegible]	906	Կրոտօ	[illegible]	Մարէնկօ	2273	Սաֆօ	1118
Անճէլօ	1541	Գորսօ	835	Հիրօ	775	Մարդէլլօ	[illegible]	[illegible]	1735
Արիոսթօ	2277	[illegible]	[illegible]	Հիտալկօ	1581	[illegible]	[illegible]	Սիլվիօ	1193
Գասանօ	1822	[illegible]	957	[illegible]	[illegible]	Մօլ	1057	[illegible]	1203
Գորոնտինօ	1264	Տուրօ	383	Հորաթիօ	[illegible]	[illegible]	1735	Թասսօ	1328
Գրավօ	1076	Տամբօ	2718	[illegible]	595	[illegible]	[illegible]	Թ. Ուիլսըն	[illegible]
Գրիւնօ	841	[illegible]	[illegible]	Իակ	2354	[illegible]	1033	Թորօ	3327
[illegible]	[illegible]	Էկրօ	[illegible]	Իտալօ	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	1470
[illegible]	1371	Էլտորատօ	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	4036	[illegible]	48
[illegible]	1337	[illegible]	84	[illegible]	1053	[illegible]	[illegible]	Ուրպինօ	2429
Գամէօ	1244	Ֆիտօ	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	Վասքօ	1914
[illegible]	1694	Ֆինլանտ	1628	[illegible]	1700	[illegible]	510	Վոլօ	1289
[illegible]	2739	Ֆլամինկ	[illegible]	Լէօ	[illegible]	[illegible]	229	Վոլթուրն.	2396
[illegible]	[illegible]	Ֆրանչիսքօ	4582	[illegible]	2272	[illegible]	1663	[illegible]	135
[illegible]	697	Գալիլէօ	306	Լիվոնօ	[illegible]	[illegible]	1613	[illegible]	120
Գոլորատօ	[illegible]	Կիկանօ	1143	[illegible]	[illegible]	[illegible]	1789		

Ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած են:
Մօռինօ շոգենաւը, Նաւապետ Պօքսոլ:
Բօնկօ » » Հօրպօրա:
Դիմել առ Գործակալ Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՐԻՔՕՏ
Թիւ 22–24, Քիւչիւք Միւմթազ խան, Ղալաթիա 10 40—50

COMP. RUSS
Navigation à Vapeur et de Commerce
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան երթեւեկութիւններ
Օգոստոս
Գշ. 17, 30 Սեւաստաբոլ ժամը 10ին առտու Թաքանրոկ, Միթիլի, Իզմիր, Փիրէ, Թարապզուն-Շամ, Պէյրութ, Եաֆա, Բոր-Սայիտ, Աղեքսանդրիա ժամը 4ին իրիկուն:
Եշ. 19, 2 Օտեսա ժամը 10ին առտու
Շբ. 21/3 Մէթէլին, Իզմիր, Փիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին առտուն.
11 Օտեսա ժամը 2ին իրիկուն: 20—20

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅՑԱԿԱՆ
Ն. ՔՈՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.
ՄԱՐՍԻԼԻԱՅԻ ԳԾԱՒ
Օգոստ. 30ին Պրապան, Անվէրսէն:
Սեպտ. 6ին Մինկէրկի Մարսիլիայէն:
ՄԱՐՍԻԼԻԱ
Օգոստ. 30ին Եըտուրի, ուղ. Մարսիլիա:
Սեպտ. 7ին Մինկէրկի, Սալանիք, Տրապիզոն, Պաթում եւ Նովորոսիսք:
Ա. կարգ Բարիզի համար 200 ֆր.
» » Մարսիլիա » 160 »
Բ. » Բարիզի » 150 »
» » Մարսիլիա » 120 »
Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին՝ Թօփհանէ քարափին վրայ:
15 12—50 Թ. ՈՒԶՊՈՒԼ

ԷՐԷՍ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվըրբուլի եւ Արեւելքի միջեւ բանող շոգենաւեր

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
[illegible]	10500	[illegible]	3500
[illegible]	10500	[illegible]	3500
[illegible]	10500	[illegible]	3000
[illegible]	9000	[illegible]	3500
[illegible]	9000	[illegible]	3500
[illegible]	8000	[illegible]	2500
[illegible]	8000	[illegible]	3500
[illegible]	8000	[illegible]	550
[illegible]	8000	[illegible]	3000
[illegible]	5700	[illegible]	[illegible]
[illegible]	5700	[illegible]	600
[illegible]	5700	[illegible]	[illegible]
[illegible]	3800		

Ամէն տեսակ տեղեկութեանց համար դիմել
ՆԷՇԸՐ ԼԷՖՈՆՏԷՆ
36 50 12

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ՆՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (148)

ՊԻԷՐ ՏԸ ՔՈՒՐՍԷԼ

Բարիզի Գործաւորուհիները

ՄԵԾ ՈՒ ԱՆՏԻՊ ՎԷՊ

ԵՐՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԺԹ.

ԵՐԵՔԸ ՄԷԿԱՆՑ

Ժիւլ երբեմն պէտք կը զգար կարգի կանչելու իր կեանքը: Խելօքցած կը զգար ինքզինքը. երբեմնի երիտասարդական եռանդով չէր որ արիւնը երակներուն մէջ կ'եռար. ծանրախոհ դառնալու պէտքը կը զգար:

Մտադրութեանց ամբողջ շարք մը կը պտըտէր իր անկողնոյ գլխուն մէջ: Հիմա որ գրպանին մէջ դրամ պիտի ունենար, եւ ի հարկին ունէր պաշտօնին վրայ ալ վստահ էր, կրնար գործ մը հաստատել, գործատէր, միջնորդ քաղաքացի դառնալ...

Տիկին Սիմոնի ալ երկուքին չպիտի տար իր անգործութեանը:

Ինչ բարեբախտութիւն որ Սիմոնի չէր ուզած տեսնել Սիմոնին:

Ժիւլօ, որ սկզբան շատ վախցած էր այդ տեսակցութենէն, հիմա մեծապէս ուրախ կը թուէր, անոր առջեւը առած ըլլալուն համար:

Ան, աղէկ ձեռքին մէջ առած էր «Անգլուհին»:

Նախ շատ զօրաւոր կարծած էր դիմացինը բայց քանի մը վայրկեանէն յետոյ յաղթական հանդիպած էր:

Որքան ալ հոյակապ բան մը ըլլար Ժիւլոյի ձեռքբերած յաջողութիւնը, դեռ կատարեալ չէր:

Ժիւլօ նորէն կը խորհէր Սիւզանի վրայ ու կը մտմտէր.

— Խարտեաշիկը չէ մոռցած տակաւին... Ո՞վ գիտէ... Երբ հոգեւին տեսնէ զիս, այնքան քիչ բարեկամ չպիտի ընէ... Մնաց որ, կամայ ակամայ պէտք է անցնի այդ ճամբէն... Առաջին կինն է որ կը դիմադրէ ինծի, ու այդ բանը չպիտի ըլլայ:

Բայց Ժիւլ միշտ ատեն ունէր այդ ամենուն վրայ խորհելու:

Առայժմ ուրիշ մտադրութիւններ ունէր:

— Ե՞րբ կ'ուզէք որ ձեզի բերեմ օրիորդ Իվոնը, հարցուց Ժիւլ:

Միւս ժպտեցաւ, տիկին տը Լանժվիլ պատասխանեց.

— Հարկ չկայ որ դուք ալ անհանգիստ ըլլաք... Պարզապէս Իվոնի իմացուցէք թէ կ'ուզեմ զինքը տեսնել... Սրտէ իսկ իմ տունս եկած է:

— Ա՛հ, պա՛հ:

— Այո՛, երբ հագուստի փորձ ընող քանիցս ընդունած եմ իր այցելութիւնը... Հետեւաբար քիչ զարմանք պիտի ունենայ, երբ իրեն իմացնէք թէ կ'ուզեմ տեսնել զինքը:

— Լաւ, ըսաւ Ժիւլ համոզուած, վաղը ձեր տունը պիտի ըլլայ. կրնաք ապահով ըլլալ այդ մասին:

— Կրնաք ձեր եղբօր ալ իմաց տալ:

— Եղբօ՞րս մի, կրկնեց Սիմոնի, զոր չէր յիշեր իսկ իր յերիւրած ատոր:

— Անտարակոյս... Ինծի ըսիք թէ ձեր եղբօրաղջիկն էր ան:

Սիմոնի փութաց պատասխանել իսկոյն հասարակ տեսակէն չեղաւ.

— Անշուշտ... դժբախտաբար կամաց Բարիզ չի գտնուիր այս միջոցին:

— Նամակ գրեցէք կամ թէ հեռագիր քաշեցէք... Կարծեմ թէ լաւը կ'արժէ:

— Շա՛տ լաւ:

Սիմոնի որ Ժիւլի հետաքրքիր նայուածքներէն կը նեղուէր, ուզեց ճամբու դնել իր նախկին սիրահարը:

— Ուրեմն մեր համաձայնած գումարին կէսը, ըսաւ Սիմոնի, ծրար մը բանալով... Գալով միւս կէսին...

Վեհանձնութիւն ձեւացնելով, Ժիւլ յարեց.

— Մնացեալը պիտի վճարէք ապրանքին յանձնումէն յետոյ... Գործը միշտ գործ է:

— Ինչպէս որ կ'ուզէք:

Անկարագրելի գոհունակութեամբ Ժիւլ գրպանեց կապոցը ամբողջ:

Եթէ հարկ չըլլար արժանապատուութիւնը պահել, այդքան բարձրադիր կնոջ մը առջեւ, Ժիւլ ապահովաբար պիտի սկսէր ցատկռտել ուրախութենէն:

Երբեք այդքան դրամ չէր անցած ձեռքը: Անով պիտի կրնար վճարել բարեկամներուն պարտքը, որոնք տարիէ մը ի վեր կարեկցութեամբ կը դիտէին զինքը իբր անկարող մէկը, իր աղքատիկ վիճակին մէջ մնալու դատապարտուած:

Գլուխը բարձր բռնեց եւ կուրծքը՝ ուռեցուց:

Իր կուրծքին վրայ դրած ծրարիկը, բաճկոնակին աստառին մէջէն, կը տաքցնէր զինքը. տարբեր մարդ մը դարձած էր:

Այդ կերպարանափոխութիւնը զուարճութիւն կը պատճառէր Սիմոնի, որ ժպտելով կը դիտէր զանի:

Բայց Սիմոնի չէր ուզեր երկարել խօսակցութիւնը:

Վճռական շեշտով մը, որ ճամբու դնելու համազօր էր, ըսաւ տիկին տը Լանժվիլ.

— Ինծի կը մնայ ուրեմն անգամ մըն ալ շնորհակալ ըլլալ եւ շնորհաւորել ձեզ, ցոյց տուած ձեր ճարտարութեան համար:

— Պատրաստ եմ ձեր հրամաններուն:

Գոհացած Ժիւլօ ալ պէտք կը զգար առանձին գտնուելու:

Կնահաճօրէն համբուրեց իր նախկին սիրուհիին ձեռքը ու մեկնեցաւ:

Սիմոնի, առանձին մնացած, իր երջանկութեան զգացումին անձնատուր եղաւ:

Վերջապէս գտած էր այդ անիծեալ աղջիկը:

Բնաւ մտքէն իսկ չէր անցած թէ երկար ատենէ ի վեր իր ձեռքին տակ կը գտնուէր այդ աղջիկը, որուն նկատմամբ կատարել տուած հետազօտութիւնները ի դերեւ ելած էին այնքան ատենէ ի վեր:

Իր զգեստներուն փորձը կատարող գեղանի աղջկան նկատմամբ ունեցած հակակրութիւնը ահագին էր եւ բնազդական:

Բարեբախտաբար, իր հակակրութիւնը չէր յայտնած այդ աղջկան, որուն հանդէպ իր բռնելիք դիրքը ուղիղ չպիտի ըլլար:

Այդ, հարկ էր որ այդ գործաւորուհին երբ իր բարեկամը նկատէր Լանժվիլ կոմսուհին, որուն պիտի պարտէր ամէն բան:

Վերջապէս ձեռք անցուցած էր Ֆիլիբի ու Բլանշըլոյի զաւակը... այդ աղջիկը, զաւակը զոր չէր կրցած երբեւէ հանել իր ամուսինը, հանդէպ գոհ այն բացառիկ նամակին, որ տարակոյս չէր վերցներ:

Սիմոնի թողուած էր վրէժխնդրութեան ու ատելութեան իր ծրագիրներուն մէջ. անգթութեամբ կը շաղուէր իր վայրագ բերկրանքը:

Իր ամուսինը աղաչելու զուր փորձեր կատարելէ յետոյ, կատաղի ապարեզ կարդացած էր... Տակաւին ականջին կը հնչէին Ֆիլիբի երեսն ի վեր ըսած խօսքերը.

«Ուր որ ըլլայ այդ աղջիկը, իմ ատելութիւնս երեւան պիտի հանէ զայն: Ինծի ըսիք թէ չարի աղբիւրը կը կրեմ իմ մէջս... Ձեր զաւկին վրայ իմ գործ պիտի դնեմ զայն:

«Վաղը թէ տասը տարի յետոյ գտնեմ զայն, միշտ անողոք թշնամի պիտի մնամ, եւ ձեր երկուքին տեղ ան պիտի զղջայ:»

Այո՛, կ'ատէր այդ փոքրիկը... Առանց անոր՝ Սիմոնի ամուսնութեան կին մը չպիտի ըլլար... Ֆիլիբ իր մօտ պիտի մնար, ու Սիմոնի բաժնեկցելու՝ ժառանգ պիտի գտնէր այն ընկերութեան մէջ, ուր այնքան դժբախտ մնացած էր:

(Շարունակելի)